

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Šią savaitę į Vilties Draugiją
įstojo šie asmenys:

85. Janušonis Antanas, Waukegan	25 dol.
86. Augustinavičienė Aldona, Cleveland	50 "
87. Namikas Juozas Chicago	10 "
88. Švarcas Pov. Dr., Collinsville	25 "
89. Vaznonis Alfonsas, Cleveland	50 "
90. Dauparas J. Dr., Chicago	10 "
91. Platerienė Laimė, Chicago	10 "
92. Šimkus Mečys, Chicago	10 "
93. Rukuiža Antanas, prof., Cardova	10 "
94. Silūnas Bronius, Chicago	10 "
95. Prockys Jonas, Chicago	25 "
96. Tallat-Kelpša Vacł., Chicago	10 "
97. Šeštokas Aleksas Dr., Chicago	25 "
98. Verbickas Antanas Dr., Chicago	10 "
99. Murelis Alfonsas, Chicago	10 "
100. Karpus Kazys, Cleveland	500 "
101. Leimonas Juozas, Cleveland	50 "
102. Mačys Stasys, Cleveland	10 "
103. Smigel Antanas, Cleveland	25 "

Visi tautinės minties veikėjai
raginami paskubėti įsirašyti į
Vilties Draugiją, nes iki pirmojo
suvažiavimo jau nedaug laiko
beliko. Į Vilties Draugiją bus
galima įsirašyti ir vėliau, bet
kiekvieno iš mūsų pareiga daly-
vauti savo įnašais ir balsu jau
pirmajame suvažiavime.

DIPLOMATU PASITARIMAS LONDONE

Artimiausiu laiku Londone
ruošiasi susitikti mūsų pasiunti-
niai: B. K. Balutis, P. Zadeikis
ir St. Lozoraitis.

Tokį susitikimą reikia tik svei-
kinti. Jis gali įnešti daug tie-
giamo į dabartines, laisvinimo
darbe atsiradusias painiavas.

LIETUVIAI NEDAUG PASIDARBAVO STALINUI

Kovo 13-15 dienomis buvo pa-
skelbta, kas šįmet apdovanojami
Stalino premijomis už pasižymė-
jimus mokslo, išradimų ir meno
srityse. Tų premijų iš viso pa-
skirta 378. Premijų dydis įvai-
ruoja nuo 20,000 iki 200,000 rub-
lių. Daugumas premijų yra pa-
skirta už kolektyvius darbus,
taigi premijų gavėjų iš viso su-
sidaro apie 2,000 asmenų. Ta-
čiau kai kurios, ypač didžiosios
premijos yra tekusios ir paski-
riams asmenims.

Idomu tai, kad tarp tų poros
tūkstančių apdovanotųjų beveik
nematyti kitokių pavardžių, kaip
tik rusiškų. Nerusiškos pavar-
dės sudaro vos apie 3 ar 4 nuo-
šimčius.

Iš lietuvių tarpo individualią
premią yra gavęs tik vienas
Antanas Venclova — 50,000 rub-
lių už eilėraščių rinkinį. Latvų
Vilis Lācis gavo 100,000 už ro-
maną "I naują krantą". Nei
vienas estas negavo literatūros
premijos.

Kolektyvius premijos į Lietu-
vą pateko dvi, bet trečiajėlis.
Viena — 25,000 rublių — už

Iš patikimų šaltinių gautomis
žiniomis, į Vologdos pereinamą-
ją stovyklą nuo pereinų metų
lapkričio pradžios pradėjo at-
vykti traukiniai iš įvairių Lie-
tuvos stočių, perpildyti lietuvių
šeimomis. Sausio mėnesį prie jų
prisidėjo ir traukiniai iš Latvi-
jos bei Estijos. Vien per šiu
metų sausio mėnesį per šią per-
einamąją stovyklą pravažiavo
per 4,000 žmonių iš visų trijų
Baltijos kraštų. O per tris mė-
nesius, nuo lapkričio pradžios,
pro stovyklą perėjo apie 8,000
— 10,000 žmonių. Kadangi iš
Latvijos ir Estijos tremtiniai
pasirodė tik vėliau, tai tenka
manyti, kad dauguma iš tų 8 ar
10 tūkstančių buvo iš Lietuvos.
Tremtiniai Vologdos pereinam-
moje stovykloje palaikomi kelias
dienes ir siunčiami toliau Volo-
gdos - Archangelsko geležinke-
lių į kitą pereinamąją stovyk-
lą — Kanošą. Ten jie paskirsto-
mi į Archangelsko sritį, daugiau-
siai prie Pinesgo ir Mežen upių.
Jie paskirstomi grupėmis nuo
100 iki 500 šeimų. Atvykę į pa-
skyrimo vietą apgyvendinami
darbo stovyklų administracijos
barakuose. Toki tremtiniai, va-
dinami "spec-poselency", yra So-
vietų Mašinų Gamybos Trešto
žinioje. Ju gyvenvietės vadinam-
os "posiolkai" (kaimeliai). Jų
darbas — kirsti miškus.

Siems tremtiniais esą pažadė-
ta pavasari duoti po sklypelį že-
mės kiekvienai šeimai, duoti gy-
vulių ir net pastatyti kiekvie-
nai šeimai po trobele. Taip pat
pažadėta duoti darbui reikalingų
mašinų. Bet tuo tarpu, sausio
mėnesį, visi jie gyveno barakuose,
kirto medžius taigoje ir buvo
maitinami iš darbo stovyklų ad-
ministracijos apygardino sandė-
lio.

Minėtus jų apgyvendinimo vie-
toves (Pinesgo ir Mežen upių
sritys) yra šiaurinėje Archang-
elsko srities dalyje, kur nelabai
toli baigiasi tundros ir prasideda
taigos.

Tuo pačiu metu, tai yra, lap-
kričio-sausio mėnesiais, apie 15-

rusiško dramos, veikalo "Neuž-
mirštieji 1919-tieji" vaidini-
ma. Premiją dalinasi: režisiorius
Juozas Grybauskas, dailininkas
Juozas Jankus ir aktorai: Juo-
zas Siparis, Juozas Rudzinkas,
Monika Mironaitė, Jonas Kava-
liauskas, Petras Zulonas. Kita
kolektyvių premija — 20,000 rub-
lių — paskirta už spalvotą filmą
"Tarybinė Lietuva". Ją dalinasi:
J. Poselskis ir Liudgardas Ma-
ciulevičius, filmuotojai Jonas Pa-
novas ir Viktoras Starosas ir
kompozitorius Balys Dvarionas.
Už "Neužmirštieji 1919-
tieji" veikalo pastatymą paskir-
ta tokia pati premija ir estams.
Latviai negavo premijos už joki
vaidinimą. Estai dar gavo pre-
mią ir už vieną operos pastaty-
mą. Iš viso meno srityje premi-
jų paskirta 90.

Be to, vienos 50,000 rublių
premijos (už išradimus mašinų
gamybos srityje) dalybose daly-
vuoja dar vienas lietuvis, tūlas
Česlovas, Jono sūnus, Andriū-
nas, tačiau jis pasireiškė kaž-
kokiame Rusijos gilumos mašinų
fabrike.

Šiaip jau niekas iš lietuvių
negavo premijų nei mokslo nei
išradimų srityse.

Nauji trėmimai iš Lietuvos

"Savanoriai" į Archangelsko ir Komi miškus

000 tremtinių buvo atsiųsta į
Komi autonominę respubliką
(netoli nuo Uralo). Apie 3,000
iš jų buvo iš vakarinės Gudijos
(buvusios lenkų valdžioje iki
karo pradžios), kiti iš Baltijos
kraštų.

Čia tremtiniai paskirstyti ma-
žesnėmis grupėmis ir išbarstyti
išilgai Kotlas-Vorkuta geležin-
kelio linijos. Grupėmis po 100 ir
daugiau, šeimų išmėtyti Kozva
(Kozja?) bei Uchtos rajonuose
ir abiejose Pečoros upės pakran-
tėse. Grupės vadinamos "Leso-
rubkolchozais" ar "Lesorubarte-
lemis".

Lietuvių šeimos čia daugiausiai

esantioms paskirtos į Kozvos ra-
joną ir jie čia daugiau dirba prie
elektros stočių statybos, ne prie
miško kirtimo. Čia jie esą apgy-
vendinti irgi barakuose, po 12
šeimų viename barake. Kiekvie-
na šeima turinti po 2 barako
pertvaras.

Iš pasikalbėjimų su ištremtai-
siais patirta, kad jie esą "sava-
noriškai" perkeldinti nuolatos
tenai apsigyventi. Jiems esantių
suteikiamos "vienodos teisės,
kaip ir vietiniams gyventojams",
išskyrus teisę apiešti paskirtą
apsigyvenimo vietą. "Savano-
riškumą" vienas iš jų taip pa-
sakoja, Jis dar nebuvęs įsijungęs
į kolchozą. Prieš pereitis Kalė-
das buvęs pašauktas į "Rajis-
pulkomą" ir ten buvęs liepta pa-
sirašyti tokį pareiškimą: "Aš,
pateikdamas šį pareiškimą, noru
tapti miško kirtėju ir persikelti
gyventi iš LTSR į Komi ASSR".

Kiti keli vyrai nuo Svyrių ir
Molodečnos pasakoja jau 1950
metais buvę paskirti į miškakir-
čių brigadą, buvę siuntinėjami į
įvairius miškus, paskutiniu lai-
ku kirtę medžius Kazlų Rūdos

miške, o pereiną gruodžio mėnesį
jiems buvę pranešta, kad jie
yra numatyti nuolatos apgyven-
dinti Archangelsko srityje ar
Komi respublikoje. Po kokių 5
ar 8 dienų atvykę sunkvežimiai,
į kuriuos buvusios sukrautos jų
šeimos. Nekilnojama turta, kiek
jo buvo, buvę leista pasiimti,
išskyrus gyvulius ar paukščius.

Be to, kelionei buvę išduota po
50 rublių pinigais ir po 150 rub-
lių talonėliais gauti maistui iš
geležinkelio stočių krautvių.
Dar prieš išvykstant jiems buvę
irgi pasakyta, kad naujoje gy-
venamoje vietoje jiems busią
pastatyti namai, duota žemės,
gyvulių ir t.t. Tuo tarpu, išsky-
rus minėtus maistpinigius, nieko
dar negauta ir nežinoma,

kaip tie pažadai busią ištesėti.
Toks "savanoriškasis" perkeldi-
nimas dar nebaigtas, nes Volog-
dos pereinamos stovyklų admini-
stracija jau sausio mėnesį ren-
gėsi priimti naujus transportus
iš Baltijos kraštų vasario ir ko-
vo mėnesiais.

Tuo tarpu nėra žinių, ar per-
keldinimas yra nukreiptas tik
į minėtus sritis, ar jis vyksta
taip pat ir kitomis kryptimis.
Todel ir pirmą minėtą ištremty-
jų skaičiai per tuos tris mėne-
sius galbūt neapima viso, dabar
ištremtyjų skaičiaus.

Iš esančių žinių matyti, kad
šiuo atveju vartojamas kitoks
trėmimo metodas, negu anks-
čiau: formaliau pridengiamas
"savanoriškumu" ir "sušvelni-
namas" pažadais. Be to, atrodo,
šeimos principu neskiriamos. Ta-
čiau svarbiausias dalykas yra
tai, kad vietovės, į kurias žmo-
nės perkeldinami, yra labai žiau-
riosios gamtos sąlygose, o aprūpi-
nimas drabužiais, maistu ir pa-
talpomis mažai kuo skiriasi nuo
baudžiamųjų stovyklų.

Klaipėda ir Karaliaučius Vokiečių ir rusų pastangos

MINI VOKISKOSIOS
KLAIPĖDOS 700 M. SUKAKTĮ

Šiemet rugpjūčio 2 d. Klaipė-
dos krašto vokiečiai Hamburge
minės 700 m. sukaktį, kai buvo
įkurtas vokiškasis Klaipėdos
miestas, "pats seniausias iš vi-
sų Rytprūsių miestų", kaip kad
pastebi "Das Ostpreussenblatt"
(1952. 2. 5.). Pačios iškilmės nu-
matytos pradėti šeštadienį 13:30
val. Hamburgo muzikos salė, K.
Mucko aikštė, kur didelis or-
kestras atliks Eriko Hannigho-
ferio sukurtą ir Alfredo Brusto
sukomponuotą "Klaipėdos šauk-
mą", kurio melodiją jis sakosi
suradęs vokiečių ordino bažny-
čios tūkštė Tilžėje. Iš to boks-
to jis "žvelgęs į tuo metu per Ne-
muną nuo jo atkirstą Klaipėdos
kraštą ir savo karčius išgyveni-
mus išreiškęs muzikos kalba".
Ta proga kalbės valst. sekret.
Dr. O. Schreiberis (buv. direkto-
rijos pirmininkas), taip pat pa-
skutinis burmistras Dr. Brind-
lingeris. Vakare Plantuose ir
Blomene bus suiegos, pasirody-
mai scenoje ir t.t. Sekmadienį,
rugpjūčio 3 d., visoje V. Vokie-
tijoje bus minima "tėviskės die-
na", kurios svarbiausią punktą

Hamburge kaip tik ir sudarys
minimosios "vokiškojo Klaipėdos
miesto 700 m. įkūrimo iškilmės".
Cia žodį tars vad. "Klaipėdiečių
darbo bendruomenės" pirminin-
kas D. Meyeris, pamaldas atlai-
kus paskutinis evangelikų gen.
superintendentas Obereigneris,
kalbas pasakys vyriausybės ir
Hamburgo miesto atstovai, o
Rytprūsių bendruomenės vardu
žodį tars Dr. Gille. Apie lietu-
viškąją Klaipėdą, buvusią ir
prieš vokiškojo Klaipėdos miesto
įkūrimą, nič niekur neminima —
lyg jos tarytum visai nebūtų
buvę.

KIEK DABAR TEN YRA
LIKE VOKIEČIŲ?

Tas pats "Ostpreussenblatt"
(1952. 1. 5) pažymi, jog 1950 m.
rugsėjo 13 d. statist. duomeni-
mis visoje V. Vokietijoje buvo
1.234.443 Rytprūsių gyventojai.
1939 m. gegužės 17 d. trijoje
apygardose gyventojų skaičius
siekė 2.341.008, o Klaipėdos
krašte 1940 sausio 1 buvo 154.
694 gyventojai. Taigi, 1950 m.
beliko jų V. Vokietijoje jau tik
pusė. Lenkų ofic. telegramų
agentūros PAP duomenimis len-

Trumanui pasitraukus iš lenktynių

Anksčiau negu buvo tikėtasi
Trumanas pasakė: "Nebenoriu
būti prezidentu". Demokratų
partija lieka be aiškaus kandi-
dato. Kandidatų yra, bet nei vie-
nas nėra tiek išpopuliarėjęs, kaip
respublikonų du didieji — Ei-
senhoweris ir Taftas.

Jei respublikonai nominuos
katrą nors iš šių dviejų, tai tie,
kurie balsuos už juos, greičiau-
siai balsuos labiau kaip už as-
menis, negu už partiją. Ypač jei
tai būtų Eisenhoweris, kurio ry-
šis su partija ligi šiol buvo la-
bai neaiškus. O jeigu kas balsuos
už demokratų kandidatą, tai jau
greičiau iš prisirišimo prie par-
tijos bei jos programos.

Trumanas, prieš paskelbdamas
savo atsakymą kandida-

tū, tačiau ne tiek demokratų
nusistatymus dėstė, kiek kriti-
kavo respublikonų propagandi-
nius šūkius. Štai pora pavyzdžių
iš jo kalbos:
"Respublikonų dalis sako: —
Nustokim šokinėti apie krūmus,
sakykim aiškiai ką galvojame.
Sakykim, kad esam prieš socia-
linį saugumą, prieš darbo uni-
jas, prieš geras algas, prieš ūki-
ninkų palaikymą, kad esam prieš
viską, ką valdžia daro kam nors,
išskyrus didįjį biznį! Man la-
biausiai patinka šitie respubli-
konai... Tai yra dinosaury pa-
žiūra, norinti grąžinti mus į
prieistorinius laikus. Dinosaury
pažiūra gali rasti šalininkų tik
dinosaury tarpe, o jų šiais
laikais nebedaug teliko..."

"Štai kaip kūrė respublikonų
propagandos technika. Jie einu
į balsuotojus ir sako: — Ar jūs
žinot, kad valdžios pilna komu-
nistų? — Ne, — atsako balsuo-
tojai: — kodėl jūs taip manot?
— Ir respublikonai ima aiškinti,
kad tūlas Joe Doakes dirba prie
valdžios, jis turi pusbrolių, kuris
pardavinėja batų raištelius, o tas
pusbrolis turi žmoną, kuri pa-
rašė straipsnį prieš jų vestuves,
tas straipsnis buvo išspausdin-
tas vienam žurnale, o tame žur-
nale buvo išspausdintas ir straip-
snis, palankus kinų komunistams,
ir t.t...."

Toki priekaištai neskamba
per daug rimtai, ypač prezidento
kalboje. Tačiau vieną dalyką jis
pasakė įsidėmėtiną. Būtent:
"Kitą kartą, kai įsigirsite tas
skambias antikomunistines mū-
šy draugų respublikonų kalbas,
paklauskite juos, kaip jie bal-
savo dėl pagalbos Graikijai, dėl
Marshallo plano, dėl savitarpinio
saugumo plano?..."

Nuotaikos yra tokios, kad ryš-
ti ar bent populiarūs asmenybė
šiuo metu balsuotojus greičiau
gali patraukti, negu partijos
programa. Ir nors Trumanas sa-
kos esąs tikras, kad respubliko-
nai negali laimėti rinkimų, jo
pasitraukimas nėra tokio pasi-
tikėjimo ženklas.
O pas respublikonus kaip tik
vyksta kova dėl asmens, kuris
savo patrauklumu laimėtų jiems
grįžimą į valdžią. Rendraš ispū-
dis — Eisenhoweris nesulauki-
mai žygiuoja. Tačiau iš tikrųjų
taip dar nėra. Tie išgarsinti pa-
siseikimai tai tik "ankstyvieji
viščiukai". Sako "viščiukas ru-
denį skaičiuoja". Šiuos "viščiukus"
bus galima galutinai skai-
čiuoti tik Chicagos konvencijoje,
liepos mėnesį. Ten į respublikonų
nominacijų konvenciją turi su-
sirinkti 1205. Tik 304 iš jų bus
išrinkti visuotiniuose nominaci-
niniuose rinkimuose, o likusieji
901 bus parinkti vietinėse par-
tijos konvencijose. Taigi šie pri-
klauso ne nuo gyventojų, o nuo
partijos "bosų". Kur tie pa-
kreips, negalima užtikrintai at-
spėti. Kiekvieno atveju, neska-
itanti Wisconsin, Eisenhoweris
šios savaitės pradžioje turėjo už-
tikrintus 45 delegatus, o Taftas
51... Tai dar labai mažai, kad
būtų galima spręsti, kuris stip-
riau stovi.

"EISENSTASSEN" IR
"WARRENHOWER..."
Wisconsinas renka 30 delega-
tų, čia yra vieną iš Tafto tvir-
tovių. Eisenhoweris į lenktynes

PASKUTINĖS ŽINIOS

Korėjoje derybos vis nepažen-
gia iš vietos, nors dabar, kaip
komunistai prašė, posėdžiauja
ma slaptai.

Iki šio laiko slaptumą išlaiko
tik JT delegacija. Komunistai iš
tų slaptų posėdžių jau daro sau
palaukią propagandą.

Į Ameriką oficialaus vizito
atvyksta Olandijos karalienė Ju-
lijana su vyru. Jie Amerikoje
išbus apie dvi savaites.
Olandijos karališkoji pora bus
prezidento Trumano svečiai.
Amerikoje išbus 3 savaites.

Amerikoje, Nevados dykumo-
se ruošiami pirmieji atominų
ginklų manevrai. Jų vykdymui
skiriama didelė reikšmė. Manev-
rams paruošta per 7000 gerai
apmokytų karių.

SUKIRŠINTI GENEROLAI

Būsimiems JAV prezidento
rinkimams neigiamas įtakos tu-
ri atsiradusi nesantaika tarp
Eisenhowerio ir MacArthur'o.
Tarp šių generolų nesutikimas
prasidėjo dar prieškarinio laikais.
Vienu tarpu gen. MacArthuras
laikiniai pasitraukė iš kariuome-
nės ir buvo Filipinų valdžios ka-
rinio tarėju. Jo buvęs adjutan-
tas Eisenhoweris ir tuo laiko-
tarpio pasilikio karių tarpe. Mac
Arthur karo metu dažnai prikai-
šiojo gen. Marshallui, kad pa-
stasis nesidomisi Tolygųjų Rytų
karo įvykiais, o remia tik tai
Eisenhowerį, kuris lengviau ga-
li pelyti garbę Europoje. Bet
Eisenhoweris savo reikalavimus
taip pat mokėjo kur reikia ap-
ginti.

Po karo gen. MarArthuras
kartą paklaustas kokios nuomo-
nės jis yra apie savo buvusį
adjutantą, į klausimą taip at-
sakė: "Jis nebuvo mano adju-
tantas, o tik mano raštininkas".
Į tai Eisenhoweris neliko sko-
lingas. Jo žinomas pasakymas,
kad jis MacArthur'o išmokęs tik-
tai vaidybos, kuri paverčia dra-
matiškiems spektakliams.

Tiesia, MacArthuras nėra pre-
zidentinis kandidatas, tačiau jis
nesvyruodamas remia sen. R.
Taftą ir yra pasisakęs prieš ka-
riškio kandidatūrą. Dabar, kada
Eisenhowerio pasisekimu jau
daug kas neabejoja tuo pačiu
metu iš MacArthur'o aplinkos
skleidžiamos žinios, kad jeigu
respublikonai išsirinktų kandi-
datu Eisenhowerį, tai jis Chica-
goje prieš tą kandidatą pasaky-
siąs kalbą — "kokios dar savo
gyvenime nesakęs".

cia visai nestojo. Ir įrašinėti jo
vardą, kaip tai buvo daryta Min-
nesotoje, čia negalima.

Iš anksto buvo kalbama, kad
Warrenas savo kandidatų kon-
vencijoje "perleis" Eisenhove-
riui. Stassenas net viešai pa-
skelbė, kad jis jau dabar "ati-
duoda" jam pusę savo delegatų.
Taigi siekia, kad Eisenhowerio
šalininkai balsuotų už Warreną
arba Stasseną. Dėl to Taftas
tuos savo konkurentus ir pava-
dino — vieną "Eisenstassenu",
kitą "Warrenhoweriu..."

Trečiadienio ryto pranešimai
iš Wisconsin sako, kad Taftas
surinko 258, 777 balsus, War-
renas 204,058 ir Stassenas 137,290.
Kiti respublikonų kandidatai žy-
miai mažiau. Jau buvo išrinkta
20 respublikonų kandidatų, iš
kurių 16 teko Taftui ir 4 War-
renui.

Demokratų kandidatas Kefau-
ver gavo 151,127 balsus, o kiti
mažiau. Jis laimėjo ir visus 20
atstovų.

Lithuanian Weekly, published by
Ohio Lithuanian Publishing Company,
6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.
Phone: ENdicott 1-4486. Issued in
Cleveland, Ohio, every Thursday. Edi-
tor B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter
December 6th, 1915, at Cleveland
under the act of March 3, 1879.

Subscription price per year in advance:
in the United States — \$6.00 in Can-
ada — \$6.50, elsewhere — \$6.50.
Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas
Ohio Lietuvių Leidybos Bendrove,
6820 Superior Ave., Cleveland 3,
Ohio. Telefonas: ENdicott 1-4486. Iš-
eina kiekviena ketvirtadienį. Redakto-
rius B. Gaidžiūnas.

Registruota kaip antros klasės
siunta 1915 metų gruodžio 6 d., Cle-
velande pagal 1879 m. kovo 3 dienos
įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto:
Jungtinėse Amerikos Valstybėse —
\$6.00, Kanadoje — \$6.50, kitur —
\$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

KAS ir KUR

Po didelės emigracinės bangos
šiuo metu Vokietijoje daugiausia
tremtinių gyvena šiose vie-
tose:

1. Luebecke (stovyklų — 466 lietuviai)
2. Wehne (stovyklų) — 407 „
3. Memminge (stovyklų) — 368 „
4. Muenchene (stovyklų ir privačiai) — 342 „
5. Leberstedte (privačiai) — 328 „
6. Diepholze (stovyklų) — 220 „
7. Hanau (stovyklų ir privačiai) — 196 „
8. Neustadte (stovyklų) — 189 „
9. Spakenberge (stovyklų) — 164 „
10. Bamberge (privačiai) — 151 „

Tai skaitant vietoviu. Kitur lie-
tuvų skaičius žymiai mažesnis.

Praėjusiam numerio rašėme,
kad paskutiniiais metais į Kana-
dą nuvyko 1900 lietuvių. Gana
gausiai į Kanadą vyksta mūsų
kaimynai estai. Kanada šiuo
metu laikoma estų tremtinių
centru. Didžiausią estų koloniją
yra Toronto meste.

Monografiją apie Čiurlionį, ku-
rią yra parašęs meno specialis-
tas Dr. Vorobjovas, ruošiasi iš-
leisti spausdavininkas Kapocius.

Tėviškės Žiburiai paskelbė,
kad sudaromą J. Kaminsko Vyk-
domoj Taryboje prof. Baltrušai-
tis busias pakviestas užsienio
reikalų valdytojo pareigoms.

Kanadoje vykdomi paruošiamieji
darbai rinkimams į Kana-
dos Lietuvių Bendruomenės va-
dovybę. Jau skelbiami sąrašai

kandidatų į atstovus. Balsavimai
įvyks tik gegužės 24 d.

Laisvosios Europos universi-
tete, Strasbūre, daugiausia mo-
kosi jugoslavų (18), toliau seka
čekai, lenkai ir vengrai. Lietu-
vių yra 5, o latvių tik 2.

Prof. J. Kaminskas, po pasi-
tarimų su grupių atstovais, sutiko
sudaryti Vykdomąją Tarybą
Ruošiasis išvykti atgal į Vokietiją.

Nemuno leidykla Chicagoje iš-
leido Haugo pasakas Karavanas.
Tai perspausta iš antrojo leidimo,
Lietuvoje išleisto šviesiojo
Ministerijos. Spausa fotografijos
būdu. Kaštuoja \$1.50.

Amerikos Lietuvių Inžinierių
ir Architektų Sąjunga Chicagoje
išleido šių metų trečiąjį Techni-
kos žodžio numerį.

Vokietijoje gyvenančiam Ma-
žosios Lietuvos veikėjui ir rašyto-
tojui Dr. Vydūnui suėjo 84 me-
tai amžiaus.

Ačiū Rėmėjams!

Prenumeratos pratęsimo pro-
ga DIRVOS spausdinimo prie-
monėms pagerinti aukojo šie
skaitytojai:

Račkaitis Kazys, Rochester	\$1.00
Gudas S., Brooklyn	1.00
Dubickas M., Rochester	1.00
Sutkus Vyt., Cleveland	2.00
Lukoševičius Pr., Chicago	1.00
Biskis Gediminas, Chicago	1.00
Gaurilius Juozas, Chicago	2.00
Diržys Antanas, Venecuela	3.00
Palionis T. Dr., Lincoln	1.00
Uzdavinys Petras, Utica	1.00
X., Omaha	5.00
Sumakeris A., Cleveland	2.00
Repeška Mikas, Australija	1.00

Dvidešimt metų

EMILIS SKUJENIEKAS

(Tęsinys iš pereinamojo nr.)

Ir vis dėlto — kuo ilgiau Verneris
žiūrėjo, tuo artimesnė ji jam atrodė.
Baisi greitumu, lyg pernelg greitai
suko filmo vaizdai, pro akis pralėkė
atsiminimų eilė. Tiek daug bendrai pra-
leistų malonių valandų, bendrų sva-
jonių ir oro pilių — visa nepamirštama-
ji, naivioji pirmosios meilės romantika.
Tiktai dabar Verneris suprato, kad jis
per visus šiuos metus buvo troškęs tik-
tai jos, kiekvienoje susitikimo moteryje
jieskojęs tik tai jos — Mariannos. O
dabar jina buvo atsiradus visai netikė-
tai, sėdėjo prie jo ir kaip tik kėlė
prie lūpų kavos puoduką, grakščiai iš-
tiesus mažąjį pirštėlį. Taip, čia buvo
realybė, kuri labai skyrėsi nuo sva-
jonių, saugotų per tiek metų. Bet Ver-
neris juk nebuvo toks naivus, kad tik-
tėtis surasti lygiai tą patį, ką paliko
prieš dvidešimt metų. Argi jis pats
taip pat nebuvo pasikeitęs? Reikėjo
stvertis laimės tokios, kokia jina atei-
na.

Kodėl tu visą laiką tyli? — Ma-
rianna netikėtai paklausė ir atstūmė
puoduką.

Verneris vėl sumišo, lyg pagautas
išdykaujant.

— Net nežinau, nuo ko pradėti, —
jis bandė šypotis. — Tiesą pasakius,
pirmas žodis šįkart priklauso tau, nes
tu buvai šio pasimatymo paskatintoja.
Kaip gi tu mane suradai?

— Taigi, matai, kas jišėjo, tas ran-
da, — atšovė ji koketuodama. — Man
tavo antrašą davė tavo kolega Ziedu-
kas.

— Ziedukas? Iš kur tu jį pažįsti?
— Paklausk, kurio aš iš tavo lu-
mo nepažįstu. Bet apie tai paskui. Pir-
mučiausia pasakyk, ar tu parvažiavai
nuolatiniams apsigyvenimui?

— Greičiausiai. Norisi ir man ra-
mybės. Klaidžiojimas po pasaulį visai
įgriso. Manau pradėti didesnį darbą.

— Vėl nauja knyga?

— Taigi. Artimiausiu laiku imsiuos
darbą.

Marianna susimąstė.

— Sakyk, kaip tau per visus šiuos
metus sekėsi — medžiaginiai?

— Na, nenorėčiau sakyti, kad la-
bai puikiai. Jokių turtų sukrovęs nesu.
Bet to aš niekuomet ir netroškau. Pra-

! padėti žiūrėkim blaiviai

Mr. X ir Mr. G. Galva

G. Galva buvo tiek labai su-
jaudintas Mr. X politine koncepcija
apie Pabaltijo kraštus ir
Ukrainą, jog jis nepagaliojo nei
laiko nei triušio ir išliejo Drauge,
du ilgus straipsnius, pakaltindamas
Mr. X už nepriimtinius mū-
sų tautai jo politinius siekimus.
Labai malonu, kai tai reaguojama,
nors pavėluotai. Geriau bū-
tų buvę, jei tai būtų buvę pa-
daryta prieš jo paskyrimą am-
basadorium į Maskvą. Mes daž-
nai pavėluojame, matyti toks
mūsų charakteris.

Šie du suminėti straipsniai
neatsiekia to tikslo, kurio mes
siekiamo. Kurios priežastys ver-
te Galvą išleisti kaltinimą labai
mažiukui didžiojo mechanizmo
sraigeliui. Nejaugi mes nedrįs-
tame parodyti saviesiems skai-
tytojams tikrųjų anos nelemtos
mūsų krašto atžvilgiu politikos
kaltininkų? Nejaugi ir mes jies-
kome kaltininkų ten, kur jų nėra,
arba pasirenkame tokius, ku-
rie nevaidina jokio lemiamo
 vaidmens? Dabar tokia politinė

atmosfera pasaulio sostinėse, jog
tikrųjų kaltininkų nekeliama
aiktėn, bet tenkinamasi puoli-
mais ty, kurie pasaulinėje poli-
tikoje nevaidina jokio sprendžia-
mo vaidmens. Prisiminkime tik
JT vienos komisijos pakaltinimą
Argentinos vyriausybės už tai,
kad ji varžanti spaudos laisvę,
o tuo tarpu didysis spaudos en-
gėjas — Kremliaus budėliai —
palikti nekaltais avinėliais. Ar-
gi tai nepasityčiojimas iš savęs,
kišant galvą į smėlį, kaip daro
štrausas.

Grįžkime prie JAV politikos.
Kas seka spaudą, vairuojančią
pareigūnų pareikšimus apie po-
litiką ir vyriausybės nuveiktus
darbus pokariniame laike, leng-
vai gali susidaryti tam tikras
išvadas iš JAV užsienio politinės
linijos.

Leiskime kalbėti žymiesiems
amerikiečiams, kurie siejoja
savo krašto reikalais ir kartu

PATIKSLINIMAS

Iš Brocktono mus prašo pa-
tikslinti, kad straipsnio "Kiri-
nimas Tautos šventėje" auto-
rius, pasirašęs J. L. raidėmis
nėra Jurgis Laurinaitis ir
straipsnis ne jo rašytas.

pasisako užsienio politiniais
klausimais. Neseniai gen. Mac
Arthur vienoje kalboje pasakė,
jog JAV administracijai trūksta
pajėgos ir dvasios vesti tokią
politiką, kuri eity į teisingą ir
pastovią tatką. Dabar adminis-
tracija vedanti kraštą prie ko-
munistinės valstybės santvarkos
su tokiu tikrumu, tartum mūsų
politiniam kursui vadovautų pa-
tys Kremliaus vadai. Labai cha-
rakteringa, kad generolas dar
suabejoja, ar dabartinė JAV po-
litika esanti atsiktinė ar su-
planuota. Nuošaliai stovintiems
ir politinį kursą sekantiems to-
kių abejonių nekyla. Būtų nai-
vu manyti, jog JAV vyriausybė
sudaryta iš nenuvokiančių asme-
nų.

MacArthur priminė apie Azi-
jos atidavimą komunistams, apie
Maskvą leidimą strategiškai įsi-
tvirtinti Europoje. Tokie ir kito-
kie priekaištai vyriausybei turi
iš dalies ir propagandinį pobūdį,
augant prieškarininkinei kovai,
tačiau kiek tai liečia užsienio
politiką, tai ji yra teisinga.

Žinomas amerikiečių žurnalis-
tas Westbrook Pegler neseniai
Detroit Times dienraštyje, tik
ką buvęs Europoje, šitaip rašė:
"Baigdamas savo ilgą ir sunkią
kelionę po Europą aš esu pesi-
mistas beveik iki nusivilimo ir
tik vienintelė mano pagunda —
tai inirtimas ant tų niekšų, ku-
rie įstūmė mano kraštą į šį bai-
sų pavojų.

Aš turiu galvoje Franklin D.
Roosevelt, Harry Truman, Har-
ry Hopkins ir visą pikto gaują
rūmų sargų ir konspiratorių, ko-
munistų proteguotojų Felix
Frankfurter, kuris slapta už-
krėtė mūsų vyriausybę tokia li-
ga, kuri išpūstojama utelių..."
Washingtono reporteris Fulton
Lewis, Jr. rašė: "Daugiau kaip
10 metų teisingumo departamen-
tas žinojo, kad vyriausybės tar-
nautojų unija buvo suorganizuota,
kontroliuojama ir net šian-
dien vadovaujama komunistų..."
Jos nariai platina vyriausybės
tarnautojų tarpe komunistinę
propagandą... Labiausiai UPW
A narių dėmesys nukreiptas į
imigracijos ir natūralizacijos
tarnybą, pro kurią prakiša sve-
timšalius komunistus, Kremliaus
įsakymu pasiūstus į JAV-es..."

Unijos vadovaujami asmenys —

Abraham Flaxer, Bernstein ir
kiti esą komunistai.

Jeigu dar prisiminsime Alger
Hiss, kuris už šnipinėjimą Mas-
kvos kraugeriams sėdi kalėjime
ir kuris per Jaltos ir Teherano
konferencijas patarinėjo prez.
Rooseveltui, ir, be to, valstybės
D-to vadovą D. Achesoną, kuris
San Francisco pasakė, jog JAV
veikla tokią politiką, kuri nesie-
kia pakeisti Sovietų Sąjungos
nei vidaus nei ekonominės poli-
tikos, susidarysime aiškia nuo-
monę, jog Mr. X politinė filoso-
fija apie Pabaltijo kraštus ir
Ukrainą, nėra jo paties vaisius,
bet ji yra visos tos klijos, ku-
ri išvardija Westbrook Pegler
Suprantama, jog Mr. X aš nenoriu
teisinti, jeigu ir jis prisideda
prie to, rato, kurį, kaip gen. Mac
Arthur sako, suka sukomunisti-
nimo link, bet norėjau pabrėžti,
kad mes nebūtume dideli opti-
mistai ir kad nepasirodytum po-
litiniais nesubrendėliais.

A. M-kis

A. KASKAS PHILADELPHIJOJ

Kovo mėn. 22 dieną keletas
šimtų Philadelphiajos ir jos apy-
linkių lietuvių dalyvavo, galima
sakyti, pavasarinę meno šven-
tę.

Tą dieną pirmą kartą Phila-
delphijoje, Lietuvių Muzikos sa-
lėje, koncertavo lietuvių Ona
Kaskas.

Siame koncerte ji išpildė vie-
nuoliką kūrinių, pradėdama
Gruodžio Visur Tyla ir baigda-
ma Banaicio Malda.

Savo tvirtu, gerai išlavintu,
malonių kontralto balsu ji suža-
vėjo visus klausytojus ir buvo
po kiekvieno išpildyto kūrinio
palydeta gausiom ovacijom.

Siame koncerte Ona Kaskas
parodė, jog ji yra pirmieji dai-
nininkė.

Pianinu skambino ir daininin-
kams akompanavo muzikas
Aleksas Mrozinskas. Jisai savo
programos dalį pradėjo Čiurlio-
nio Nocturnais ir baigė Chopino
Valsu. Su jais dainavo ir ukrai-
nietis tenoras Ivan Hosh.

Albertas Gasis

Ar žinai?

Šiandien ne tik vandens, bet
ir oro kelių problema yra aktu-
ali. Oro erdvės priklausomybė
pasidarė tarptautinių svarstymų
objektu. Jungtinių Tautų tei-
sių skyrius studijuoja klausimus,
kurie gal ir keisti, bet gali būti
rytojau tikrovė. Pvz., kiek oro
erdvės gali priklausyti valstybei;
ar oro erdvė, esanti virš kurios
nors valstybės teritorijos, jai
priklauso iki pat planetarinio
pasaulio ar tik iki tam tikro
aukščio?

Tarkim, kurios nors valstybės
mokslininkai nuskrenda į mėnu-
lį ar kitą kurią planetą. Ar tie
mokslininkai turi teisę toje pla-
netoje iškelti savo valstybės vė-
liavą ir laikyti ją savo nuosa-
vybe?

Pasaulis šiandien, kaip toj lie-
tuvaiškoj dainoj, "galanda kir-
vius". Nepasitikėjimo jausmas
yra apsupęs visas tautas. Šito-
kio atmosferoj minėtieji klau-
simai reikšmingai paliečia tautų
santykius. Juo labiau, kai keli-
nė į planetų pasaulį rytoj gali
būti visiškai tikrovė.

Bendras principas, kad valsty-
bė yra teisėta savininkė oro erd-
vės, esančios virš jos teritorijos,
virto tarptautine teise. Bet pla-
netinė erdvė yra skirtinga srit-
tis ir dėl to kaip tik iškyla klau-
simas, kiek tos erdvės virš teri-
torijos priklauso valstybei.

Jungtinės Tautos siūlo tik tiek
oro erdvės virš valstybės teri-
torijos laikyti jos nuosavybe, kiek
normaliai oriniam susisiekimui.
Aukščiau tos ribos esanti oro
erdvė yra laisvoji arba tarptau-
tinė erdvė. Laisvoji oro erdvė
turėtų būti kontroliuojama tar-
ptautinių įstatymų ir visiškai už-
drausta naudoti kariniams tiks-
lams.

J. T. teisių skyriaus vedėjas
Oscar Schachter mano, kad tar-
ptautinė sutartis dėl oro erdvės
žymiai sustiprintų tarptautinio
bendravimo idėją ir žmonijos
saugumą.

JAV Senato galerijoje, ramiai
stebėdamas taikos sutarties su
Japonija ratifikavimą, sėdėjo vy-
riausias jos autorius respubliko-
nų politikas Foster Dulles. Deja,
tai buvo jo paskutinis apsilan-
kymas senate. Artėjant presiden-
to rinkimams, jis pasitraukė iš
Valstybės departamentų specia-
laus ambasadoriaus pareigų ir
nori aktyviai dalyvauti rinkimų

Nepasisekimo ištiktas kompo-
zitorius Castro, užkulisuose su-
gužėjusiems žurnalistams, sušu-
ko: "Viskas buvo gerai suorga-
nizuota, net gi opozicija!"

Gero skonio La Scalos publika
1904 metais nušvilpė Puccini
Madame Butterfly, o 1951 me-
tais nepasisekimo susilaukė Me-
notti opera Consul.

J. Stpž.

propagandoje. Jo padaryti pa-
reikšimai įdomūs ir įsidėmėtini:
"Dar niekada nėra buvę mū-
sų istorijoje, kad mes jaustumė-
mės pralaimėtojai prieš despo-
tizmą... Mes turime pozityviai
priešintis ir išmesti iš galvos
idėją, kad Kinijos užėmimas yra
paskutinis komunistų kėsnis.

Sovietų Rusijos komunizmas
ir jų satelitai šiandien atstovau-
ja aktyvų ir dinamišką elemen-
tą. Laisvasis pasaulis reprezen-
tuojasi statiška ir pasyvia jėga.
JAV gali būti sunaikintos ir silp-
nesnės jėgos, jeigu toji jėga bus
veikli, o mes būsimie pasyvūs".

Pereitą savaitę 174 metų am-
žiaus Milano La Scala operos rū-
muose įvyko "Proserpinos" pre-
jera.

[Žymieji kompozitoriai: Igor
Stravinsky, Honegger ir La Scala
operos vyriausias dirigentas
Victor de Sabat, peržiūrėję iš
viso pasaulio konkursui atsiųstas
137 naujas operas, pripažino pir-
mąją premiją Argentinos kom-
pozitoriu Juan Jose Castro, 57
metų amžiaus, už jo 3 veiksmų
operą "Proserpina ir nepažįsta-
masis".

Kompozitorius Castro jau
1946 metais apleido savo tėvy-
nę, kai viešai paskelbė vieną lai-
šką prieš Perono režimą. Vėliau
keliavo po Europą, rašė kompo-
zicijas, kol laimėjęs pirmąją pre-
miją už savo operą, buvo pa-
kvietas į La Scala diriguoti
naująjį kūrinių.

Išpūdingoje La Scaloje jau po
pirmojo operos veiksmo pasigir-
do nemalonus švilpimai. Kai
kompozitorius Castro grįžo di-
riguoti antrąjį veiksmą, publikos
murmėjimas nesiliovė kelias mi-
nutes. Pagaliau, dar operai nepa-
sibaigus, publikoje pasigirdo
šauksmai — "Viva Verdi", "Vi-
va Wagner" ir net — "Viva Co-
ca Cola." Paskutinis viva, at-
rodo, buvęs priekaištus pietų ir
šiaurės Amerikai — amerikie-
čiai geriau gamina Coca Cola,
negu operas.

Nepasisekimo ištiktas kompo-
zitorius Castro, užkulisuose su-
gužėjusiems žurnalistams, sušu-
ko: "Viskas buvo gerai suorga-
nizuota, net gi opozicija!"

Gero skonio La Scalos publika
1904 metais nušvilpė Puccini
Madame Butterfly, o 1951 me-
tais nepasisekimo susilaukė Me-
notti opera Consul.

J. Stpž.

gyventi galima — mano reikalavimai
neperdideli. Užtat esu nepriklausomas
ir savo laisvę visuomet vertinu labiau
už duoną.

— Hm, tas tiesa, — ji lyg ir sutiko,
valandėlę pagalvojo ir tada staiga krei-
pėsi į Vernerį su tiesioginiu klausimu:
— Pasakyk, ar tu kada nors pri-
siminei ir mane?

Nuo jos patvaraus žvilgsnio, kuria-
me buvo įdėta daug, daug švelnumo,
Vernerui kraujas mušė į galvą. Jis
jau nebepajėgė savęs kaip reikiant kon-
trolluoti, ir per jo lūpas išsiveržė seniai
sulaikytų žodžių srovė.

— Kada nors? Kaip tu tai gali
klausti? Nepaėjo nei viena diena, ku-
rią nebūčiau tavęs prisiminęs. O, kodėl
ji tuomet taip turėjo atsitikti! Tu už-
siminei, kad pamiršus, kaip tai iš tik-
rųjų buvo. Aš tai galiu tau papasakoti
— vieni niekai, smulkmenos. Lydėjau
tave kartą namo. Tu norėjai eiti skers-
gatviais, nes mano apsiaustas buvo ge-
rokai apnešiotas. Tuomet neįstengiau
geresnio nusipirkti. Aš užsigavau, pa-
mečiau tave gatvėje ir nuėjau sau — ir
viskas. Tu į tai nekreipei dėmesio. —
aš irgi ne. Taip daugiau ir nebesusiti-
kome. Išvažiavau į kaimą, ilgoką laiką
apie tave nieko negirdėjau, kol pagā-
liau sužinojau, kad tu iškėjęs. Bet tai
buvo jau gerokai vėliau.

— Taip, gerokai vėliau, susimąs-
čius pakartojai jina ir atsiduso. — Aš

tik taip sau užsiminiau, kad pamiršus.
Man pradžioje negeriau sekėsi, bet ta-
da ir aš užsišpyriau. O tuomet atėjo jis
— Varnas, ir mes apsisėdėm. Negaliu
skųstis, buvo geras žmogus, sugyveno-
me neblogai.

— Buvo? — paklausė Verneris.
— Taip, — Mariannos balsas buvo
netekęs garso. — Prieš du metus mirė
— širdies priepuoliu. Dabar esu viena.
Vaikų neturėjome.

Išviešpatavo nemaloni tylą. Ver-
neris nežinojo, kaip iš naujo pradėti
kalbą.

— O konservatorija? Juk tu kada-
se svajodavai tapti didele menininke, —
jis apsidžiaugė, radęs neutralią temą.
— Et, tai buvo tik tai jaunystės
kvailystės, — ji pasipurtė, lyg norėda-
ma nusikratyti kokį nemalonumą, ir tę-
sė žvaiesniu tonu: — Namie kartais
padainuoju dar ir dabar, taip sau, sa-
vo malonumui, bet pasirinkti meną nu-
olatiniui užsiėmimu — didelės prasmės
nėra.

Verneris nustebęs pažvelgė į ją —
tokios kalbos jis nebuvo laukęs. Vis
dėlto jis tuo tarpu nesakė nieko.

— Aš dar dabar prisimenu, kad
tuomet, mokyklos laikais, kartais klau-
sdavau tave, kuo tu manai būti, — tęsė
Marianna. — Tu visuomet atsakyda-
vai, kad pirmiausia — žmogumi. Bet
tu labai gerai supratai, ką aš, taip klau-
sdama turėjau galvoje. Matai, apie tai

man vėliau daug kartų teko galvoti, ir
tiesiog tas tavo nesugebėjimas apsi-
spręsti man persiskirimą padarė leng-
vesniu. Kiekvienas jaunas žmogus turi
savo tvirtus ateities planus.

— Argi aš jų neturėjau? — pa-
klauskė Verneris truputį aštriau, negu
buvo norėjęs. — Juk tu žinai, kad jau
tuomet pradėjau rašinėti. Prie šio už-
siėmimo aš ir pasilikau, ir iki šiol man
dėl savo pasirinkimo dar neteko gai-
lėtis.

Nepyk, bet to juk negalima lai-
kyti jokiu tikru užsiėmimu, — ji kiek
nepatenkinta pakraipė galvą. — Gerai,
tu esi garsus, bet kaip su duona? Pats
sakei, kad jokių turtų nesi sukrovęs.
Tačiau tavo amžiuje tavo padėtis turėtų
būti pastovesnė. Aš kasdien juos ma-
tau, tuos rašinėtojus. Bado duona, dau-
giau nieko.

Vernerui lyg įgėlė, ir ant jo liežu-
vio susisuko žvarbus žodis, bet jis su-
silaikė.

— Nepradėsimė ginčų — vos susi-
tikė, — atsakė jis, norėdamas išsisukti.
— Į šiuos klausimus galima žiūrėti įvai-
riai. Tavo pažūros mane kiek stebina.
Seniau tu taip negalvojai.

— O, tuomet — jaunystė, vėjai gal-
voje. Juk kada nors reikia pradėti gal-
voti protingai, atsistoti abiem kojom
ant žemės, — atsakė ji išdidžiai. —
Bet tai tiesa, nepradėkime ginčų dėl
nieko.

J.J. Bačiūno kurortai turizmo parodoje

Detroito kovo 16-23 dienomis įvyko turizmo paroda, kurią kasmet ruošia Detroit News laikraštis. Jos ruošiamos Parodos Aikštėje vienoje iš ten stovinčių rūmų patalpose. Parodos organizuojamos pavasariop, kada žmonės ima galvoti apie vasaros atostogas. Šiomet paroda turėjo didelio pasisekimo; ją aplankė labai daug žmonių, nors oras pasitaikė ir nekokas.

Toje parodoje dalyvavo ir mūsų visuomenė gerai pažįstamas tautietis, Juozas Bačiūnas, kuris Michigano valstybėje, turi keletą kurortų: Tabor Farmą, Prospect Point, Blaney Parką ir Hotel Williams. Bačiūno kurortai išmėtyti prie šv. Juozapo upės ir prie ežerų.

Mūsų tautietis smulkintis nemėgsta. Kai kiti jo parodos kaimynai, kurortų savininkai, išsiuomavo iš parodos administracijos po mažą skyrėlį vietos, tai Bačiūnas išsiplietė su savo informacine medžiaga triskart didesnėje vietoje ir ją dekoravo bei apstatė patogiais, skoningais baldais, kurie savo stiliumi bei jaukumu lankytojams jau turėjo priminti atostogines nuotakas jo kurortų gamtos prieglobstyje.

Man dar neteko aplankyti nė vieno Bačiūno kurorto, ir aš negaliu apie juos kalbėti "iš natūros", tačiau esu tikras, kad iš tikrųjų jie yra dar jaukesni, gražesni ir patogesni kaip kad juos matai dideliuose ant sienos pakabintuose paveiksluose, spalvotose brošiūrose ir kitoje informacinėje literatūroje.

Geram kurortui reikalinga dviejų dalykų: tinkamų gamtos sąlygų ir kapitalo, kuris papildytų gamtos aplinką tais įrengimais bei patogumais, kurių reikalauja vasarotojas, ištrūkęs iš didmiesčių triukšmo ir dulkių.

Manau, kad kiek neapsiriksias pasakodamas, kad Bačiūno kurortuose tie du reikalavimai yra glaudžiai suderinti. Vasarotojas ten gali rasti ką gali jam duoti graži gamta ir patogumai, kurie gali patenkinti lankytojo skonį. O prie viso to dar reikia pridėti šeiminingo nuosirdumą, vaisingumą bei rūpestingumą. Skaičtydamas informacinę literatūrą, susidarai įspūdį, kad Bačiūnas yra pasirodęs suteikti savo

svečiams patogiasias vasarotimo sąlygas, visokių sporto galimybes, geriausią virtuvę bei patarnavimą ir t.t. Įdomu ir tai, kad svečiai gali nemokamai važinėti iš vieno jo kurorto į kitą.

— Ar daug vasarotojų aplanko tamstos kurortus vasaros metu? — paklausiau.

— Sunku pasakyti. Lankytojai visą laiką juda: vieni išvažiuoja, kiti atvažiuoja. Sezono metu mes maždaug kasdien maitiname po 900 žmonių.

— Kiek laiko būna kurortai atidaryti?

— 90 dienų. 900 padauginus iš 90 gauname 81.000.

— Per 31 metus, kai aš ėmiau verstis tuo bizniu, mano kurortus aplankė daugiau kaip milijonas žmonių, — pridūrė Bačiūnas.

— Vasaros metu aš turiu apie 300 tarnautojų. Vien tik už maistą per sezoną aš išmokau apie 110.000 dolerių.

— Ar lanko tamstos kurortus lietuviai? — paklausiau.

— Labai mažai, gal pusę visų lankytojų nuošimčio.

— Kaip tamstą tą reiškinį aiškinti?

— Man rodos, kad senieji ateiviai lietuviai keliomis bei kurortais mažai arba visai nesidomėjo, o naujieji ateiviai tremtiniai nors į tą dalyką jau kitaip žiūrė, bet dėl finansinių išteklių ribotumo arba dėl negalėjimo pasitraukti iš darbovietės vasaros metu, dar negali kaip reikiant pasinaudoti kurortinių poilsiu. Pagaliau labai sunku susekti lietuvių lankytojų skaičių. Čia gimė ir auge lietuvių, gal būt, mano kurortus irgi lanko, bet, žinoma, apie savo kilmę netyli, o mes jų neįskaitome.

Paskum mūsų kalba pakrypo apie turizmą Lietuvoje. Aš pastebėjau, kad paskutiniaisiais nepriklausomybės metais jau ir Lietuvoje buvo imta smarkiai steigti turizmo reikalais, bet, deja, karas, o paskum okupacija, visus tuos gražius užsimojimus sugriovė. Turizmui, sakau,

reikia gerų kelių, viešbučių, o Lietuva dar nebuvo tokia turtinga, kad būtų išgalėjusi visa tai per trumpą laiką padaryti.

— Viešbučių, žinoma, reikia, bet kelių nebūtina, — pertraukia mane Bačiūnas. — Turistas važiuoja į kitą kraštą pamatyti ne tai, ką jis visą laiką mato savo krašte: jis nori matyti kažką naują, savotišką, žodžiu, tai, ko jis negali rasti niekur kitur. Sakysime, jūs Metropolis. Kai buvau parvažiuojęs į Lietuvą aš ten valgydavau, bet tie valgiai beveik nė kuo nesiskyrė nuo bet kurio viešbučio pasaulyje. Iš kitur atkeliavęs turistai nori paragauti ir to krašto valgių. Tuo aš noriu pasakyti, kad tautinė virtuvė yra labai svarbus dalykas turizmo reikale. O juk lietuvišką virtuvę buvo galima išplėsti bei pajavinti be jokių ypatingų išlaidų. Sakysime, aš liepiu iškeipti lietuvišką kugelį ir pats padoduo svečiams, pažymėdamas, jog tai "Lithuanian dish". Jie valgo ir giria.

Paskum Bačiūnas ėmė kažin ką aiškinti vienai parodos lankytojai ir mūsų pokalbis nutrūko.

Po mano ranka guli šių metų kovo 1 dienos Chicago Daily News numeris, kur paskelbtas mūsų tautiečio pasikalbėjimas su to laikraščio reporteriu. Tame straipsnyje Bačiūnas vadinamas "leading resort operator in Michigan". Kitaip sakant, savo energija, sumanumu bei nenuilstamu darbu Bačiūnas yra prisiėmęs ir vadovaujamas Amerikos turizmo vietas. Jis yra Michigano valstybės kurortų savininkų sąjungos pirmininkas.

Prasimušęs ir vadovaujamas Amerikos turizmo eiles, Juozas Bačiūnas kartu pasilieka ir didelis lietuvių visuomenės veikėjas bei pavyzdingas lietuvis. Tai yra pavyzdys, kaip galima gražiausiai suderinti amerikonišką su lietuvių.

(Kituose Dirvos numeruose bus plačiau supažindinami su vasarotimu J. Bačiūno kurortuose. Red.).

Vyt. Alantas

SVEIKATOS KLAUSIMAI

Apie naujus vaistus džiovai gydyti

Neseniai įvairiuose laikraščiuose pasklido žinia, kad Amerikoje surasti nauji vaistai džiovai gydyti ir kad gydymas tais vaistais davė nepaprastai gerų rezultatų. Kaikurie laikraščiai pavadino tuos vaistus stebuklingais, žurnaluose tilpo paveikslai, vaizduojantys šokančius pacientus, kurie dar vos prieš keletą savaitės buvo beviltiški ir negalėjo pasijudinti iš lovos. Vienas lietuviškas laikraštis net parašė, kad nauji vaistai buvo duoti 200 ligonių ir visi pasveiko.

Savaime suprantama, kad žinia apie naujus vaistus pasklido žaibo greitumu ir vaistus gaminančios firmos, gydytojai specialistai ir gydymo įstaigos pradėjo gauti tūkstančius paklausimų ir laisčių iš įvairių USA vietų ir iš užjūrio, kuriuose teiraujamasi apie naują gydymo būdą ir galimybę tuos vaistus gauti. Ligoninėse ligonys, naujų vaistų belaukdami, pradėjo atsiskirti nuo jiems siūlomo aktyvaus gydymo. Susidarė daug komplikacijų ir nemalonių situacijų, net daug kur normali gydymo eiga buvo bereikalingai sutrumpinta, nuo ko nukentėjo, žinoma, tik ligonys.

Pasklidusi žinia turėjo savo pagrindą, bet, kaip paprastai būna, spauda, įsiekianti sensacijų, reikalą gerokai išpūtė. Tuos vaistus gaminančios firmos kreipėsi į visus gydytojus specialistus ir gydymo įstaigas, apgalvėdamos, kad netikros ir išpūstos žinios, matyti, per kelių gydytojų indiskredekumą, pasirodė viešojo spaudoje nepasibaigus experimentiniam laikotarpiui, ir įspėdamos nedėti per daug vilčių į naujus, dar neįstigtus vaistus ir nekeisti jau anksčiau numatytos gydymo eigos.

Man teko dirbti vyr. asistento pareigose toje ligoninėje, kur tie vaistai dabar daugiausia bandomi ir dalyvauti jų bandomo paruošiamajame darbe. Iš tos ligoninės turiu žinių apie pasiekto rezultatus, bet, turėju progos susipažinti su kaikiuriais duomenimis, kurie bus paskelbti med. literatūroje š. m. balan-

džio mėn. bėgyje. Savo informacijomis noriu pasidalinti su "Dirvos" skaitytojais.

Vaistai, apie kuriuos tiek rašoma, nėra nauji, — jie buvo sintezuoti 1912 metais Vienoje, Austrijoje. Tačiau jų prieštuberkuliozinės savybės liko nežinomos iki 1950 metų, kada dvi USA firmos, — Squibb ir Hoffmann La Roche beveik tuo pačiu laiku surado tų vaistų turinčių tuberkuliozės bacilų naikinančias ypatybes. Vaistai yra išonikotinės rūgšties hidrazidas ir buvo Squibb firmos pavadinami Nidrazidu, H. La Roche — rimifonu ir firmos Nepera — pyridinu. Tie vaistai pasirodė nepaprastai aktyvūs naikinant T. bacilų kultūrose ir laboratorinėse apkrėstuose gyvuliuose.

Bandymai pradėti žmonėms — duodant vaistus tablečių formoje (H. La Roche ruošia dabar tuos vaistus ir ampulių pavidale), parodė kaikiuriais atvejais greitą ir nepaprastą efektą. Iki šio laiko tais vaistais gydomų žmonių skaičius sudarė apie 260. Pus 25% pacientų, gydymui tais vaistais, bacilos išnyko laikotarpyje nuo 4 iki 15 savaičių. sumažėjimas bacilių įvyko pas 29 procentus. 23 atvejais (iš 92) įvyko kaverių sumažėjimas, bet jos užsidarė tik 2 atvejais. Daugely atvejų temperatūra krito, atsirado apetitas ir pradėjo augti svoris. Tačiau, paskutiniu laiku pasirodžiusios žinios, kad da- lis pacientų, kurie buvo pagerėję, vėl atkrito.

Taip pat pasirodė, kad vaistai duoda tam tikrų komplikacijų, kurios sumažina jų efektingumą, pvz., centr. nervų sistemos, inkstų, kepenų ir kaulų smegenų sužalojimas, taip pat ir kitas komplikacijas. Kadangi vaistai yra nauji (taikant juos praktiškai), daug klausimų, susijusių su jų veikimu, yra neišaiškinta. Pvz.,

1. Kokios tuberkuliozės formos labiausiai tinka tam gydymui?
2. Ar pagerėjimas yra pastovus?
3. Kaip dažnai įvyksta atkirtimas?

Dr. K. Vyšniauskas

4. Kiek kursų reikalinga duoti?
5. Koks procentas duoda komplikacijų?
6. Ar tos komplikacijos gali būti nepataisomos?
7. Ar ilgainiui neišsivysto bacilų atsparumas tiems vaistams? Jei taip, koks procentas?

Remiantis pirmais duomenimis, specialistai pripažįsta, kad kaikiuriais atvejais nauji vaistai yra labai efektingi, bet kartu įspėja, kad nereikia dėti per daug didelių vilčių ir naujais vaistais pasitikėti, nes apie 50% pacientų iki šiol nedavė laukiamų rezultatų, o kitais 50% apie galutinus rezultatus kalbėti dar per anksti. Tolimesni stebėjimai ir ligonims.

bandymai daug ką turės išaiškinti. Todėl seni gydymo būdai, ir pirmoje eilėje chirurginiai, turi būti vykdomi taip, kaip iki šiol ir nauji vaistai turi būti vartojami, kaip pagelbinis, bet ne pagrindinis gydymo būdas. Įstaigoje, kurioje dabar dirbu, nauji vaistai buvo išmėginti dviem tuberkuliozinio meningito atvejais (pagal firmos prašimą — pirmą kartą Ohio valstybėje). Vienas iš tų ligonių mirė, antras nerodo jokio pagerėjimo.

Rinkoje nauji vaistai pasirodys gegužės — birželio mėn. Kur- sas (pagal dabartines informacijas) užtruks apie 4 mėnesius ir kaštuos apie \$60.

Iš patiektų davinų aišku, kad nauji vaistai dar neišėjo iš bandymo stadijos ir jų galutinis įvertinimas yra per ankstyvas. Išpūstos ir netikros žinios viešojo spaudoje gali tik pakenkti ligonims.

BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
N. J. POPOVIC, INC.

CHRYSLER — PLYMOUTH DEALER
SEE OUR COMPLETE LINE of 1952
CHRYSLER and PLYMOUTH CARS
SALES and SERVICE

8116 LORAIN AVENUE ME 1-7200

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
**UPTOWN PRESCRIPTION
DRUG STORES**

PRESCRIPTIONS OUR SPECIALTY

10543 Carnegie Ave. RA 1-2700
10431 St. Clair Ave. MU 1-3600

— Tu užsiminei, kad kasdien matai tuos rašinėtojus, — priminė Verneris.

— Nagi tiesa, juk tai rišasi su tuo, ką aš tau turėjau pasakyti. Nežinau, kaip tai geriau pradėjus. Matai, aš manau, kad mes nėsam vienas kitam abejingi. Per šiuos metus daug kas pasikeitė, bet bendrą kalbą mes vis dėlto galėtum rasti.

Verneris vėl pasidarė lyg šilčiau. Jis persilenkė per staliuką ir paėmė Mariannos ranką.

— Kokia tu gera, kad palengvini man pirmą žingsnį, — jis pusiau pašnabzdžiomis pratarė ir paglostė Mariannos žieduotus pirštus. — Juk tai kaip tik tai, ko aš visą šį laiką taip ilgėjaus.

— Matai, mes jau pradėjame vienas kitą suprasti, — padrąsinta tęsė jina. — Juk mes suaugę žmonės, kalbėkime trumpai ir aiškiai. Tu esi matęs pasaulį ir pajęsi mane suprasti, nors aš kartais ir išsireikščiau ne visai taip, kaip noriu. Pirmučiausia prašysiu tave, parūpinti man visas tavo knygas. Pasistengsiu perskaityti, tuomet geriau galėsiu spręsti apie tai, kiek tu per šį laiką pasikeitęs.

— Kaip? Tai tu jų nesi skaičiusi — nei vienos? — Verneris pasijuto, lyg gavęs į veidą šalto vandens saują.

— Reikia prisipažinti — nebuvo laiko galvoti apie skaitymą, — ji atvirai prisipažino. — Ir — kažin, ar būčiau kaip reikiant supratus. Bet dabar tu man padėsi, ne tiesa?

Ji kreipėsi į Vernerį tokiu nai-

viai — maldaujančiu žvilgsniu, kad jis pasijuto visiškai nuginkluotas.

— Gerai, gerai, — jis nusileido. — Ne tokia jau didelė kaltė. Kokius gi kalnus tau per šiuos metus teko verst, kad nebeliko laiko net skaitymui?

Ji akimirka delsė su atsakymu.

— Kaip čia tau pasakius? Turėjau padėti vyrui, bet dabar, po jo mirties, visi vargai ir rūpesčiai ant mano pečių.

— Kas per rūpesčiai?

— Matai, nesu jau plikė. Man gyvenime sekėsi daug geriau, negu kam nors kitam. Tuomet aš, taip sakant, išteikėjau visai gerai. Varnas turėjo namą, vasarnamį pajūryje ir tokią — na, karčiamėlę. Nemanys nieko blogo — rimta, pelninga įstaiga. Pastovi, tvarkinga publika — rašytojai, žurnalistai, valdininkai, prekybininkai. Pradžioje, kai jis pirkto, restoranėlis buvo toks pakrikęs, bet ilgainiui mes jį pastatėm ant kojų.

Verneris nustebejęs pakraipė galvą, bet tylėjo.

— Tą visą tai jis paliko man, nes tiesioginių paveldėtojų nebuvo. Tai aš ten dabar viena vargstu, dieną po dienos. Et, įgrįsta kartais taip plušėti — praeina geriausi metai, ir ką tu, žmogau, turi iš gyvenimo? Ką reiškia turas, jei pats iš to neturi jokios naudos?

— Argi tu iš tikrųjų turi plušėti viena? — paklausė Verneris su vos jaučiama ironija, bet jina to nepastebėjo.

— Ką aš manau? — pusiau nesąmoningai paklausė Verneris ir niūriai

— Ką čia apie tai — tykotojų ne-

trūksta. Bet aš juos visus permatau kiauurai. Turto jiems tereikia. Bet aš noriu ko nors ir širdžiai. Kiek kartų pagalvoju apie tave — būtų mums lemta dar kada nors susitikti, galėtum dar viską pataisyti. Pradėjau teirautis, klausinėti — tavo kolegos žinojo kaip papasakoti. Taip aš sužinojau apie tavo parvažiuojimą, žiedukas davė tavo antrašą. Maniau, parašysiu, gal dar nebūsi visai mane pamiršęs. Tiktai nežinojau, ar tu vedęs — to man niekas tikrai negalėjo pasakyti. Bet jeigu taip, tai jau visai gerai.

Tai, visai gerai, — murmėjo Verneris ir mechaniškai pamojo galva. Jis jau nebe visai suprato, kas su juo vyksta. Kartais jam atrodė, kad priešais jį sėdi svetima moteriškė ir pasakoja savo bėdas.

— Tad aš pamaniau taip: man vienai per sunku, bet svetimam negali pasitikėti. Aš žinau, kad tu nesi iš tų žmonių, kurie trokšta turto. Užtat tau galva ant pečių ir didelė gyvenimo praktika. Nebijok, aš sugebėsiu viską sulaukyti krūvoj, tiktai tau reiks padėti. Žinau, tu prie tokio gyvenimo nepratęs, bet ilgainiui priprasi. Laisvalaikiais galėsi ir parašinėti, to aš tau nei nemanau drausti. Bet — reikia pasakyti, kad to laisvalaikio daug nebus. Ir tas rašinėjimas juk tau nebebus būtinasis. Pragyvenimas bus kaip bajorui. Na, ką tu manai?

— Ką aš manau? — pusiau nesąmoningai paklausė Verneris ir niūriai

žvelgė į pilną peleninę. — Nežinau, kaip tau tai pasakyti...

— Visai gerai suprantu, kad toks projektas tau visai nelauktas, — Marianna kalbėjo toliau, ir su kiekvienu žodžiu jos šneka darėsi išdidesnė. — Aš nereiškiau jausimų atsakymo tuoju. Ateik pas mane, apžiūrėk tą mano gyvenimą, pašnekėsim, pasitarsim. Juk mes protingi žmonės.

Staiga ji patraukė rankogali truputį aukštyn ir pažvelgė į mažą auksinį laikrodėlį.

— Žiūrėk tu man, užsisėdėjau, o manęs laukia namai — sušuko jina. — Ten jau vėl viskas eis atžagariai. Matai, taip turiu pluktis per dienas, vienas lakstymas, vienas bėgiojimas. Panele!

Priėjo padavėja, ir Marianna ėmė įsikišti rankinukų pinigų.

— Palauk, aš sutvarkysiu, — Verneris siekė savo pinigines.

— Ne, ne, — juokėsi jina. — Aš jau nuo pat pradžios turiu savo kasą, ir jos raktas tvirtose rankose.

Sumokėjus, jina ištraukė iš rankinuko didoką spausdintą korčiukę ir padavė ją Vernerui.

— Čia mano antrašas — laukiau. Ar tu galėtum, sakysim, poryt? Tai, rugsėjo penkioliką?

— Tavo gimimo dieną? — atsiminė Verneris.

— Matai, net ir jos tu nesi pamiršęs? — ji meliiai nusišypsojo ir paglostė jo ranką. — Tai, taip jau mano

buvo numatyta. Ateik taip apie septynias. Apžiūrėsim tą mano karčiamą, o paskui galėsim švesti — vieni du. Būtinai lauksiu — girdi? Bet dabar lik sveikas, turiu labai skubėti.

Vos prisilietus Vernerio rankai, ji vikriais žingsniais nuskubėjo ir dingo sukamosiose duryse. Tos dar sukosi geroką laiką, ir smarkus vėjas, kuris papūtė iš jų, nuvarė iki kitos sienos dūmų debesį, kuris buvo sutirštėjęs prie lubų. Kaip tik tuo momentu laikrodžio rodyklė vėl pašokėjo pirmyn.

Verneris atsipeikėjo ir pajuto, kad pasiilkęs vienas. Ir tik dabar jis suprato, kad jis dar labiau vienas, negu per visus šiuos dvidešimt metų. Ši moteris, kuri visą laiką buvo sėdėjusi priešais jį, bandžiusi sugundyti jį turtiną ir be rūpesčių, bet priklausomu gyvenimu, išeidama buvo pasiėmus kartu ir Marianną — jo Marianną. Dabar jį saisi visiškai aiškiai suprato, kad grįžimo į praeitį nėra ir negali būti. O jis, naivus buvo tuo tikėjęs.

Pirštai staigiais judėjais nesąmoningai plėšė neperskaitytą korčiukę — pirmą pusiau, paskui vėl pusiau ir taip vis smulkiau ir smulkiau, kol baltas kartonas pavirto į smulkias snaigės. Smarkaus rankos mostelėjimo mestos, jos nubiro viršum cigarečių nuorukų ir susimaišė su pelenais.

(Pabaiga)

Uršulė Žemaitienė

SUVALKIEČIŲ VESTUVĖS

Redagavo Jonas Balys

(8)

Kai jaunikis paima stiklėlį į ranką, tai tada dainuoja, kad "tur sveciulei pažadēt". Ir taip stiklėlis eina aplinkui per visus už stalo sėdincius vestuviniukus: kiekvienas pažada tam, kas šalia jo sėdi. Puikaukininkams pavalgius, sėda už stalo svečiai. Visi valgo vestuvių pusryčius, užgeria ir visi visus apdainuoja. Jaunieji ir piršlys su svecia lieka sėdėti visą laiką už stalo, tik puikaukininkai užleidžia savo vietas svečiams. Svečiams pavalgius, valgo muzikantai. Dainų visą laiką nepritrūksta.

31

Už stalo sėdau, gražiai dainavau. (2)
Alutį gėriau, raudona buvau. (2)
Alutį gėriau, raudona buvau,
O kas išrašė mano veidelius?
Vai ar alučio baltos putelės,
Ar arielkėlės žalios spurgelės?
O ne alučio baltos putelės,
Ne arielkėlės žalios spurgelės.
Ne arielkėlės žalios spurgelės,
Tik bernužėlio melsvos akelės.
Tik bernužėlio melsvos akelės
Ir jaunimėlio linksmos dainelės.

32

Ko taip liūdi, seserėle, ko liūdi?
Ko taip liūdi, lilelėje, ko liūdi?
Ar neaigai pas močiutę,
Krovei krautį su sesute,
Ko liūdi (3x2)

Vai tai liūdziu, seserėlės, tai liūdziu.
Vai tai liūdziu, lilelėlės, tai liūdziu.
Žada mane vinčevoti,
Vainikėlį pakavoti,
Tai liūdziu.

Ko taip liūdi, broliužėli, ko liūdi?
Ko taip liūdi, dobilėli, ko liūdi?
Ar neaigai prie tėvelių,
Šėrai žirgą su brolėliu,
Ko liūdi?

Vai tai liūdziu, broliužėli, tai liūdziu.
Vai tai liūdziu, dobilėli, tai liūdziu.
Žada mane vinčevoti,
Bėrą žirgą turgavoti,
Tai liūdziu.

Jeigu jaunoji neturi sesers arba jaunikis brolio, tai tada dainuoja: "krovei krautį be sesutės" arba "šėrai žirgą be brolėlio." Pavalgę muzikantai griebia savo smuikus ir dūdas ir rėžia kelis šokius. Jaunimas gražiai pasižaidžia ir jau rengiasi į bažnyčią važiuoti. Kai užgrajina pirmą šokį, tai kiekvienas pabrolis eina šokti su savo pamerge. Taip pat išeina šokti jaunikis su nuotaka ir piršlys su svecia. Nuotaka prisega jaunikui gražią gėlelę, didoką su baltu kaspinėliu. Svecia prisega piršliui taip pat didoką gėlelę su kaspinėliu. Visos pamergės prisega savo pabroliams kiek mažesnes gėleles su trumpais kaspinėliais. Visos gėlelės baltos spalvos ir kartu yra graži rūtų šakutė. Merginos papuošia ir muzikantus su gėlelėmis ir kaspinėliais, taip pat ir kraivečius.

Merginos ir savo galvas pasipuošia rūtomis ir visokiomis gėlelėmis, vasarą visados iš darželių, o žiemą dirbtinėmis. Rūtų merginos tai visada turi, žiemą taip pat, labai gražiai moka jas žalias išlaikyti. Svecia užsiriša gražią šilkinę skepetaitę, nes ji nebe mergina.

Besiruošdami dar šias dainėles padainuoja, nuotaką gerai įjvirkdo. Verkia beveik visos moterys. Kad ir verkia, bet vis dainuoja.

33

Stovi žirgai pakinkyti,
I vartelius sugrąžyti,
Čėsas jau čėsas
Sesėlei važiuoti. (2x2)

Būčiau seniai įsisėdus,
Būčiau seniai išvažiavus,
Gaila man gaila
Senųjų tėvelių.*

(Toliau vis taip pat dainuoja, iškaiciuodami visą giminę ir kitus nuotakai brangius dalykus:

* Brolių seselių...
Jaunųjų pulkelio...
Rūtelių darželių...
Jaunųjų dienelių...)

Dabar jau rengiasi į bažnyčią važiuoti. Nuotaka labai verkia. Mūsų apylinkėse jaunoji tik verkia, kita ir visu balsu, bet be jokių žodžių, netaip, kaip prie numirėlio, kur viską iškalba. Jaunoji per visą vestuvių laiką labai mažai tekalba. Atsitinka, kad ir neverkia, katra stipresnės širdies, tik labai mažai tokių yra. Moterys labai padvyjia tokią, sakė: "Kad neverksi, tekėdama, tai verksi kampe tupėdama. Net paerzina, pasiūlo krieną pauostyti ar cibulius akis pasitrinti.

Jeį nuotaka eina į jungtuves su mirtų vainiku, o ne su rūtų, tai sako, kad bus nelaiminga moterystė. Lietuvaitė turi mylėti ir dėvėti rūtų vainiką, o ne mirtų, nes mirtos ženklina puikybę, o rūtos nekaltbę. Jeį kuri mergina būva prasiradus, tai gali dėti mirtų vainiką eidama į jungtuves, bet rūtų vainiko jai nevalia užsidėti.

Kas nors iš giminių ar senesnių žmonių pastato ant stalo kryžėlį, o visi vestuviniukai ir jaunavedžių tėvai sustoja į eilę. Jaunavedžiai atsiklaupia prie stalo, persižegnoja, jaunikis paima kryžėlį ir pabučiuoja, o tada paduoda nuotakai pabučiuoti. [Tai naujas paprotys, pakitęs senesni, kai būdavo einama aplink stalą ir bučiuojamas stolas. Džūkai dar neseniai taip darydavo. Dar seniau, 16 amžių, nuotaka būdavo vedama aplink ugnį arba židinių trobos vidury. Kai židiny atsidadė trobos kampe ir nebebuvo

Iš gyvulių pasaulio

Liūtų stiprumas ir eđrumas

Medžioti liūtas išeina naktį. Štai ką pasakoja apie tai vienas kiauiauninkas. Liūtai eina tyliai. Jo akys spindi tamsumoje, lyg ir žiburiukai. Retkarčiais nakties tyloje suskamba baisus jo staugimas. Gyvuliai tada pradeda drebėti, šunes cypdami slepiasi kur bešmamydami, visi laukiniai žvėrys nutyla. Liūtas drąsiai eina artyn prie užvertų laukuose gyvulių. Gyvuliai spaudžiasi į krūvą ir laukia mirties. Liūtas smarkiai šoka per tvorą

ir pirmutinėmis kojomis stveria jautį arba karvę. Papjauti jautį gali vienu akies mirksniu. Kada gyvulys jau nebegyvas, liūtas įsikandę nešasi jį į savo guolį ir ten suėda. Liūtas toks stiprus, kad, niešdamas dantyse dviejų metų veršį, gali lengvai perskoti per pusantro arba dviejų metų aukštumo tvorą. O lygiu lauku su tokia našta lengvai gali riščia bėgti. Vienas keliauninkas pasakojo, kad kartą penki raiti medžioti-

galima jį apeiti, tada jį pakeitė stalias. J. B.] Po to abu jaunieji atsistoja ir atsisveikina tėvus, pabučiuoja tėvams veidus ir rankas. Tada abu atsiklaupia ir pabučiuoja tėvams kojas. [Tai irgi pakaitalas; seniau nuotaka bučiuodavo žemę. J. B.] Tada jaunieji atsisveikina visus vestuviniukus: pirmiausia atsisveikina sveciū ir piršlį, tada pabrolius ir pamerges, pagaliau visus, kas tik dalyvauja vestuvėse. Senesniems žmonėms pabučiuoja veidus ir rankas, o jauniems tik veidus. Neišdidi nuotaka net ir vaikus pabučiuoja. Tą rytą daugiau būna ašarų, negu dainų. Kartais merginos pradeda dainuoti ir nutruksta jų daina, nes ir jos pačios verkia kartu su nuotaka.

Susėda visi į brیکas ar vežimus ta pačia tvarka, kaip ir už stalo: nuotaka su piršliu, jaunikis su svecia, vyriausia pamergė su vyriausiu pabroliu. Kiti pabroliai ir pamergės daugiausia visi sėda į didelį vežimą, kuris yra gražiai papuoštas ir sėdynės gruziais užtiesalais apdengtos. Mat, jiems yra geriau dainuoti, visiems vienam dailte sėdint.

Mūsų apylinkėje vestuvėse nedaug burtų tedaro. Vienas burtas tai yra visiems žinomas ir viešai daromas: nereikia nieko skolinis einant į jungtuves, nes visą amžių turėsi skolas. Kitas burtas tai, sako, buvęs slaptas ir man jį pasakė viena moteris. Jaunoji turi eiti į jungtuves visais drabužiais labai liuosais: turi būti visi guzikai atsegti, visi segtukai išiminti, sijonai irgi turi būti kuo liuosiausi, kasos turi vos tik laikytis supintos, net ir kurpes reikia atrišti ar atsegti, ir kojinių raiščius atleisti taip, kad neįstum jokio veržimo. Taip padarius būsi neskausmingi ir lengvi gimdymai. Šito aš nedariau, kai tekėjau, nors žinojau, kad kitos taip daro.

I bažnyčia

Kai visi susėda į vežimus, tai pirmiausia uždainuoja tokią dainelę, kuri neva reiškia, kad pati nuotaka dainuoja, prisimindama visą savo praeitį, nuo kūdikystės iki tos dienos:

34

Augau pas močiutę lepūnėlė,
Gulėjau vygelėje mažiulėlė. (2)
Aš kėliau rytelį žiovaudama,
Šaukiaunu motinėle gailiai verkdamas.
Atėjo močiutė dainuodama,
Margają vygelę pasipuodama.
Paėmė močiutė an rankelių,
Pastatė širdelę an savo kelių.
Šokino bovino obuolėliu,
Džiaugėsi patogiu skaisčiu veideliu.
— Tai graži dukrelė, tai patogi,
Tai skaisčius veideliai, balti raudoni.

Sėdau į stakles dainuodama,
Linksmam motinėle užvaudama.
Iš rūtų darželio jau išvarė,
Rūtelių darželį broliui uždarė.
Geltonas kaseles jau išpynę,
Iš pulko seselių mane išskyrė.
Tai dėkui močiutei ką užaugino,
An baltų rankelių ką užnešiojo.
O tiktai nedėkui senai motinėlei,
Ką mane išleido pas anytėlę.
Ką mane išleido pas anytėlę,
Kur yra mošėlės ir dievėlėliai.

(Yra ir kitokių dainų, — kas kokias moka, tai ir dainuoja.)

Nuvažiavus prie bažnyčios, pabroliai įveda jaunavedžius į bažnyčią: nuotaka eina su pirmuoju pabroliu, jaunikis su pirmąja pamerge, piršlys su svecia ir visi pabroliai su savo pamerėmis. Prie altoriaus pabrolis atiduoda nuotaką jaunikui ir pasiima savo pamerę.

Po jungtųjų jaunoji eina dar prie kokio kito altoriaus pasimelsti: jei toks yra, tai prie sovo globėjos, o jei nėra, tai prie Panelės švenčiausios altoriaus.

Išėję iš bažnyčios eina į kokią krautuvę nusipirkti saldinių ir papirosų, nes reikia namiškiams lauktųjų parvežti. Važiuoja namo visi linksmi, dainuodami visokias dainas.

Jaunavedžius sutinka

Iš bažnyčios važiuoja svecios pietums: jos visi valgiai, o piršlio ir pabrolų gerimui. Jei svecia netoli gyvena ir jos namai yra patogūs vestuvėms, tai svecia viską rengia savo namuose ir visi svečiai, išleidę jaunuosius į bažnyčią, skubinasi į svecios namus laukti vestuvinių. Jei svecia negali savo namuose vestuves priimti, tai ji visus valgius, šeiminių ir patarnautojas iš vakaro atsiveža į merginos namus, ten viską gamina, verda ir kepa.

Kai parvažiuoja iš bažnyčios, tai nuotakos motina išeina pasitikti jaunavedžius ir visą vestuvinių pulką. Ji išneša ant lėkštelių duonos ir druskos, ir du stiklėliu vandens. Jaunavedžiai išgeria vandenį ir truputį suvalgo duonos su druska. Pabroliai ir pamerės dainuoja:

(Bus daugiau)

OUR SINCERE GREETINGS

For a Pleasant Holiday

To Our Friends and Patrons

THE POCAHONTAS OIL CORP.

Hi-Speed Petroleum Products

1850 COLTMAN ROAD

Garfield 1-1830

GREETINGS and BEST WISHES

To All Our Friends and Patrons

THE F. W. ROBERTS COMPANY

OFFICE SUPPLIES—FILING EQUIPMENT

LOOSE LEAF SYSTEMS—PENDAFLEX FILING

642 SUPERIOR AVE., N.W.

MA 1-1910

BEST WISHES

To My Many Friends

WM. R. GERDON

MAYOR

of

CUYAHOGA HEIGHTS

Sveikiname malonius draugus ir rėmėjus

SUPERIOR BODY & PAINT CO.

Frank Cvelbas, Sav.

Automobilių maliovojimas ir viršaus taisymas

6605 St. Clair Avenue

ENdicott 1-1633

GREETINGS and BEST WISHES

CLEVELAND MEMORIAL PET HOSPITAL

4214 SUPERIOR AVENUE

HE 1-1193

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

FRANKLIN CARNAHAN

PIANO STUDIO

TY 1-4484

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

KARAMS AUTO SERVICE

Quality Worksmanship All Work Guaranteed

9404 Madison Avenue

ME 1-7729

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

KURMANS MEAT MARKET

We Carry the Finest Choice Meats

West Side Market House

MA 1-6797

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

GLENVILLE DAIRY

Established Over 40 Years

Homogenized Vitamin D. D Milk—Grade A Products

832 East 100th Street

MU 1-6384

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

MAPLE GROVE CAFE

Barbequed-Ribbs and Chicken — Open till 2:30 A. M.

CHAS P. BENARD, PROP.

14843 Granger Rd.

MO 2-9860

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

CONTINENTAL SOUND PICTURE CO.

Manufacturers of Special Photographic Equipment

2015 East 65th Street

EN 1-5908

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

SUPERIOR 69th RECREATION

6 A. B. C. LANES—Serving the Finest Wine, Liquor, Beer

Matt Paliski — Carl Frank

EN 1-9153

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS

JOE PALTON CAFE

WINES—LIQUOR—BEER

7805 Superior Avenue

Jonas Miškinis.

Lietuviai kandidatai Chicagoje

CHICAGIEČIAI, RINKIT TIK SAVUOSIUS!

Kovo 30 d. Chicagoje lietuviai buvo susirinkę į didelį politinį mitingą, kurį suaukė lietuviams kandidatams remti komitetas, vadovaujamas Dan Kuraičio. Šiame masiniame ir svarbiame mitinge buvo plačiai pasilaikinta apie balandžio 8 dieną įvykusių pirmųjų rinkimų, kuriuose kandidatais respublikonų pusėje yra trys lietuviai: adv. Antanas Olsis — Chicago "Sanitary District"; adv. Antanas Lapinskas — Chicago miesto teisėjas ir Juozas Spaitis — Illinois legislatoras. Komiteto pirmininkas Dan Kuraitis ir komiteto nariai: dr. Steponas Biežis ir Antanas Rudis — plačiai paaiškino gyvą reikalą lietuviams aktingiau dalyvauti Amerikos vidaus politikoje ir remti kandidatus lietuvių — nesvarbu, respublikonus ar demokratų.

Rinkimuose balandžio 8 dieną demokratų sąrašą nepavyko įstatyti nė vieno lietuvių kandidato, nes demokratų partijos vadovybė laikanti Chicagoje lietuvių nepakankamai tvirtus, kad galėtų turėti savo kandidatą. Respublikonų partijos vadovybė pasiūlydusi kitaip ir įsileidusi net tris kandidatus lietuviams. Visiems Chicagoje lietuviams šį kartą pasirinkimas esąs tik vienas: balsuoti už lietuvių kandidatus.

Mitinge išsamius pareiškimus padarė adv. Antanas Olsis ir adv. Antanas Lapinskas. A. Olsis plačiai išdėstė įtaką ir reikšmę

visam Lietuvos reikalui, kai vadovaujančioje administracijoje vietose turime savų žmonių — lietuvių. Jų sugebėjimas vadovauti yra pralenkęs visas viltis: jų sąžiningumas pasirodęs be priekaištų; sumanumas — tikrai pavyzdingas. Ir tai nėra jokia malonė ir joks aukų prašymas, kad lietuviai eina ir reikalauja, kad jų žmonės būtų leista pasireikšti politikos darbe, būtų leista atstovauti ir ginti bendrieji gyventojų reikalai ir savieji tautiniai interesai.

Antanas Olsis plačiai prisiminė veiksnius, kuri buvo skirta išvairių politikos darbų nuo banditizmo, besipildančio kaikiuriuose Chicagoje rajonuose. Nežiūrint įvairių grąsinimų, esą būtina, kad politikos darbas būtų išva-

lytas nuo korupcijos, savanau-

diškumo ir teroro...

Adv. Antanas Lapinskas su pažindino mitingą su rinkimų tvarka.

Mitinge buvo vieningai nusistatyta visokiais būdais tikrinti lietuvius kandidatus balandžio 8 dienos rinkimuose, raginti visus lietuvius balsuoti už savus kandidatus ir vieningai veikti, kad lietuviai kandidatai būtų nominuoti ir išrinkti.

Visi keturi didieji Chicagoje dienraščiai — demokratų ir respublikonų — vieningai pasisakė už adv. Antaną Olį, kaip geriausį kandidatą į Chicagoje Sanitary District Trustee vietą. Toks įvykis yra, turbūt, pirmasis Chicagoje laikraščių istorijoje.

B. D.

Pagerbė J. Ambraziejū

Balandžio 26 d. brooklyniečiai pagerbė savo ilgametį veikėją Juozą Ambraziejū jo 75 metų amžiaus sukakties proga. P. Mikalauskas vadovaujama komisija Piliiečių Klube suruošė jam banketą.

Juozas Ambraziejus, čia žinomas kaip Dėdė Ambraziejus, šiuo metu dirba savo draudimo įstaigoje Brooklynje, gyvai domėdamasis lietuviška veikla ir pats pagal išgalę joje dalyvaujdamas. Nežiūrint savo amžiaus,

jis dar yra veiklus Sandaros 1 kuopos narys, jos organizatorius ir, vėliau, garbės narys.

I Amerikos žemyną atvykęs rusų valdžios persekiojamas už lietuviškos spaudos platinimą, čia būdamas, jis didelę savo gyvenimo dalį jai ir skyrė. Savo įstaigoje jis platinavo lietuvių spaudą, keletą metų buvo "Vie-nybės" reikalų vedėjas, o susikūrus BALFui — pirmasis jo išdininkas. Vėliau savo ryšius su lietuvišiais tremtiniais jis palaikė korespondencija ir siuntiniais, susilaukdamas iš jų gilaus įvertinimo.

Kovo 14, 17 ir 18 dienomis iš Didžiojo New Yorko lietuviškosios šeimos atsiskyrė trys senosios kartos lietuviai. Tai Petras Miliauskas, Juozas Jagminas ir Motiejus Mykolaitis. Paskutiniui laikui pastebima, jog labai retėja senieji veikėjai, savo darbais palikę žymius pėdsakus šio miesto lietuviškame gyvenime.

Vitalio Žukausko vadovaujama Brooklynio Dramos Mėgėjų pereinanti sekmadienį Apiešimo parapijos salėje pasirodė visuomenės su savo trečiąja premjera, 3 v. linksmu scenos vaidyba "Melagėlis". Veikalą režisavo Vitalis Žukauskas, dekoracijos buvo pagamintos pagal dail. P. Osmolskio eskizus. Vaidino E. Brokaitė, L. Kašubaitė, Edv. Ju-žumas, V. Zebertavičius ir J. Žukauskas.

Per abudų spektaklius — 3 ir 6 val. popiet buvo prisirinkę gausiai publikos, kuri parėmė pasitenkinimą, kad Brooklynio jaunimas savo laisvalaikį skiria kultūriniam darbui. Dabar vaidintojai ruošias naujam pastatymui.

"Pašvaistės" gaidų leidykla Brooklynje pereinanti savaitę išleido savo pirmąją muzikos plokštelę. Vienoje pusėje yra Br. Budriūno "Malda" ir antroje — Č. Sasnausko "Skubink prie Kryžiaus". Įgiedojo mezosopranas Bronė Jakubauskaitė. Jakičevičienė, smuiku palydi New York'e gyvenęs garsus čekų smuikininkas William Šimek ir vargonais — Aleksas Mrozinkas.

Ateityje ši leidykla yra numatyta išleisti visą eilę vertingų kūrinių plokštelėse. Pirmoje plokštelėje pereinanti savaitę buvo transliuota per Juozo Ginkaus radiją, kukliai tą dieną minėjusi savo 23-ias gyvavimo metines.

Iš Didžiojo New Yorko ir apylinkės lietuvių kultūrininkų yra sudaryta komisija išleisti prof. Juozo Žilėvičiaus studijai, apie Amerikos lietuvių muzikinį gyvenimą. Veiklas bus kelių tomų

MARIANAPOLIS PASKYRĖ DVI STIPENDIJAS

Ateinantiems mokslo metams Marianapolio vadovybė skiria dvi stipendijas lietuviškos kilmės mokiniams, stojantiems į pirmąją Marianapolio aukštesniosios mokyklos (high school) kursus: viena, kun. Jono Navicko vardo stipendija, dalinė (\$200), bet nuolatine skiriamą gabiam lietuviui; antra, Julijos Kasparavičienės vardo stipendija, pilna, bet vienkartinė, skiriama lietuviui jaunuoliui, besiruošiančiam kunigo luomui.

Abi stipendijos bus skiriamos konkurso keliu, tai yra, norintieji pasinaudoti viena kuria skiriamųjų stipendijų turės laikyti mokyklos nustatytus konkurso egzaminus.

Suinteresuotieji skirama stipendija tėvai ir moksleiviai turi iki š. m. gegužės mėnesio 1 dienos pareikšti mokyklos vadovybei savo norą dalyvauti konkurse. Patys konkurso egzaminai įvyks š. m. gegužės 17 dieną sekančia tvarka: Naujosios Anglijos kandidatai turės atvykti tą dieną į Marianapolį egzaminų laikyti, o tolimesniųjų vietovių kandidatai galės tuos egzaminus laikyti kurioje nors vietinėje parapijoje mokykloje. Tose vietose, kur yra kelios parapijos lietuviškos mokyklos, konkurso egzaminai vyks tik vienoje tos vietovės mokykloje. Apie konkurso egzaminų vietą bus tinkamu laiku pranešta laišku kiekvienam kandidatui.

ir gausiai iliustruotas dokumentine medžiaga.

"Laisvosios Europos" Lietuvos Atstato Komisijos Prekybos skyrius pereinanti savaitę buvo suaukęs platesnį pasitarimą, kuriame buvo svarstomos galimybės, kaip netolimoje ateityje paruošti tinkamus prekybos laivynui, ir tolimesios žvejybos jūrinius. Nutarta šias problemas išstudijuoti nuodugniau ir bandyti konkretesnių žygijų praktiškai. Taipgi nutarta labiau pagyventi jūrinių Sąjungos veiklą ir praplėsti turimų populiariausių lietuviškosios visuomenės tarpe.

Pasitarimui pirmininkavo J. Audėnas, Prekybos Komisijos pirm., dalyvaujant Lietuvos jūrinių, jų tarpe kapitonas Mažeika ir Labanauksui, prof. Kaminskui ir "Laisvosios Europos" lietuvių skyriaus nariams: dr. A. Trimakui, K. Bielinui, P. Vainauskui ir kt.

Neseniai paaiškėjo, kad New York'e pernai chigagiečiai Ričardui Vazoniui, kaip tikrajam Amerikos berniukui, įteiktieji dovanų marškiniai, vaizduojantieji visas Amerikos Jungtines Valstybes, buvo piešti lietuviu dailininku. Tai buvo Povilo Osmolskio piešiniai "All State" marškinų pavyzdžiai, kuriuos jis atliko, savo firmos užsakymu.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

SON CLEANERS & DYERS

Cleveland's Finest Cleaners

526 East 200th St. — IV 1-5221

406 East 156th St. — IV 1-5252

AR PAŽISTI ŠI KRAŠTĄ?

Šiame n-ry atnaujinamas skyrius, kuriame skaitytojai ras vienas jiems įdomias žinias apie Amerikos Valstybes, pagrįstas naujausiais statistiniais duomenimis ir įvairiais šaltiniais. Kituose nr. bus rašoma apie šio krašto geografiją (upės, ežerai ir t.t.), ūkio, kultūros, švietimo, meno, religijos ir kitų sričių padėtį, su kuria turėtų būti susipažinęs kiekvienas senasis ir naujasis šio krašto ateivis. Šiandien supažindiname savo skaitytojus su JAV-bių augimo plėtra.

KAIP IŠAUGO JAV VALSTYBES?

Dabar J. Amerikos Valstybėmis vadinamas kraštas savo metu priklausė Ispanijai, Prancūzijai, Anglijai, Olandijai ir Švedijai. Ispanija, pradėjusi kolonizaciją 16 ir 17 amžiuose nuo Meksikos ją išplėtė išilgai Meksikos įlankos, per Texas ligi pat Kalifornijos. Prancūzija, pasukusi nuo Kanados pietų kryptimi (18 amž.) užėmė Mississippi upės slėnį ligi Rocky kalnų. Kiek anksčiau anglai įsikūrė išilgai Atlanto pakraščio ir jau rado 17 amž. atkilusius olandus, užėmusius dabartinio New Yorko miesto sritį bei švedus Delaware. Šias kolonijas anglai pasisavino. Čia verta priminti, kad organizuoti kolonizaciją prasidėjo 1607 m. Jamestowne — ją pakeitė piligrimai 1620 m. išsikėlę Plymouth vietovėje (dabar Massachusetts valst.). Įkandini vad. Naująją Angliją pradėjo keltis puritonai, dar vėliau — kvakeriai. 1700 m. jau buvo 13 valstybių. Emigrantai atvyko į šį kraštą bėgdami nuo ūkinio, religinio ar politinio persekiojimų jų buv. kraštuose ir pradėjo naująjį gyvenimą krašte, kuris žadėjo naujas galimybes ir kėlė įvairias vil-tis.

Anglų kolonistus sustiprino ir kitų tautybių žmonės — prancūzų hugenotai, škotai, airiai, vokiečiai ir mažesnės grupės. Pirmieji Afrikos vergai pasirodė Jamestowne 1619 m. ir labiau buvo pageldatai pietinėse kolonijose. Jose labiau išaugo plan-tacijų gamyba, tuo tarpu kai šiaurėje reikėsi smulkusis ūkis, žvejyba ir prekyba. Visose kolonijose ateiviai patys sudarydavo valdžią. Po 1689-1763 m. vyku-rijos Amerikos žemyną karų pradžiai buvo galutinai išstumti iš šiaurės Amerikos ir anglų vado-vavimas pasiekė Mississippi, i vakarus gi nuo jos išgalėjo is-panai.

Pirmosios 13 JAV valstybių, 1790 m. George Washingtonui esant pirmuoju valstybių prezidentu, buvo šios: New Hampshire, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut, New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, North Carolina, South Carolina, Georgia. Tuo metu kv valstybių dydis buvo 892,135 kv. mylios. Vėliau jų plotas sumažėjo, jų dalis priskyrus prie naujai sudarytų valstybių. 1779 m. kongresas paprašė įtraukti į valdžios ribas nekolonizuotas žemes tarp Apalačų kalnų ir Mississippi upės. Tai buvo Ohio kraštas, dėl kurio antroje 18 amž. pusėje kovojo anglai su prancūzais. Michigano sritis nuo kolonizacijos pradžios valdoma prancūzų buvo perleista anglams ir 1796 m. įėjo į Valstybių sąstatą.

Idomus krašto augimas pirmojo keliu. Pirmasis toks valstybių skaičiaus padidėjimas įvyko prez. Jeffersonui valdant 1803 m., kai JAV valstybės iš Prancūzijos, tuo metu viešpataujant Napoleonui, už 60 mil. frankų (per 11 mil. dol.) atpirko vad. Louisianą. Tai didelis plotas tarp Kanados ir Meksikos įlankos, nu-

sidriekęs per 13 dabartinių valstybių. Perėmimo išlaidas įvyko New Orleans mieste kukliai nu-leidus prancūzų ir iškėlus ame-rikiečių vėliavas.

Antroji teritorinė ekspansija — Floridos įgijimas. Ji 1819 m. nupirka iš Ispanijos. Vietoje pirmo sumos JAV valstybės suma, kėjo 5 mil. dol. patenkindamos savo piliečių patiektas pretenzijas prieš Ispaniją. 1845 m. prie Valstybių prijungta Texas respublika. Šiuo metu jos plotas užima Naujosios Meksikos, Colorado ir Wyoming valstybių dalis. Pasibaigus Meksikos karui (1848 m.) nugalėjus nemažą klijūtis ir sumokėjus per 25 mil. dol. įsigytos vad. meksikietiškos nuosavybės, kurias sudarė sritys Kalifornijoje, Nevadoje, Utah, Arizonoje, Naujoje Meksikoje ir iš dalies Colorado valstybėje.

1867 m. pasirašius sutartį su Rusija JAV-bės įsigijo Aliaską. Kitais metais rusams Washington sumokėta auksu per 7 mil. dol. 1898 m. savanoriškai prie JAV valstybių prisijungė Havajų Salos. Jungt. Valstybės nugalėjus Ispaniją (1898), jų plotas padidėjo jau septinta nuosavybe. Pagal su ispanais sudarytą sutartį JAV-bės už ispanų pretenzijas į Puerto Rico, Guam ir Filipinų salas sumokėjo Ispanijai 20 mil. dol. suma. Šio šimtmečio pradžioje (1904 m.) Panamos respublika perleido JAV valstybės Panamos kanalo sritį ir už tai gavo 100 mil. dol. kompensacijos ir dar priedo susitarė iš JAV gauti metinių mokėjimų po 250 mil., vėliau pakėlus šią sumą ligi 430 mil. dol. Kiek vėliau, 1917 m. iš danų įsigyta už 25 mil. dol. Virgin salos (buv. Danų Vakarų Indija).

MAYFLOWER LAIVO PILIGRIMAI

1620 m. rugsėjo 6 d. 180 tonų talpos laivas Mayflower su 100 ar 102 keleiviais (čia istorikų nuomonės svyruoja) pradėjo savo atmintiną kelionę iš Plymouth, Anglijoje, ir tikėjosi pasiekti Virginiją, norėdami ten sukurti pastovią koloniją. Atplaukę į Provincetown, Mass., lapkričio 11 d. (naujuoju stilium, lapkričio 21 d.) ir išmetę įnkara Cape Cod įlankoje laivo keleiviai — 41 asmuo — surašė Mayflower aktą, pasirinkdami įsikūrimo vietą, vėliau pavadintą Plymouth.

ALASKA IR HAVAJAI — KANDIDATAI Į VALSTYBES

Abu kraštai yra administruojami JAV-bių ir šiuo metu siekia būti priimti į JAV 48 valstybių šeimą. Aliaska, didžiausia iš krašto nuosavybių, buvo atrasta rusų tarnyboje buvusio dano Beringo 1741 m. Nuo 1790 ligi 1819 m. rusų gubernatorius A. Baranov turėjo savo būstinę Sitka mieste. Patys rusai 1855 m. pasiūlė JAV-bėms pirkti iš jų Aliaską ir tik po dvylikos metų prieda galutinai susitarimo. Organizuoja JAV teritorija Aliaska virto tik 1912 m. 1946 m. dauguma balsų aliaskiečiai nubalsavo prašyti kraštui suteikti JAV valstybės teises ir dar ligiol šis klausimas neišspręstas. Aliaska turi įstatymų leidimo rūmus iš 16 senatorių ir 24 atstovų. Gubernatorių 4 metams skiria prezidentas. Pastaraisiais laikais padidėjo baltųjų emigracija, šalia jų priskaitoma apie 33,000 eskimų, indėnų ir aleutų. Kraštas turi didelius miškų plotus, pramonėje ryškus medžio apdirbimas. Žuvininkystė išskyla lašišų (salmon) prekyba. Daug iškaskama auksa, šiaurės šiaurės Amerikos cinko ka-

"If It's Good For Your Garden WE HAVE IT!"

- GRASS SEEDS
- VEGETABLE SEEDS
- FLOWER SEEDS
- INSECTICIDES
- FERTILIZERS
- LIME — PEAT MOSS
- POWER MOWERS
- CULTIVATORS
- WILD BIRD SEED

We Give Eagle Stamps

SOUTH EUCLID
POULTRY SUPPLY CO.
4318 MAYFIELD RD.
COMPLETE GARDEN SUPPLIES
EV 1-1866

We Extend Our Best Wishes

To Our Friends and Patrons

NIAGARA

GAS - COAL - OIL
- FURNACES

The Forest City
Foundries Co.

2500 WEST 27th ST.

Greetings and Best Wishes

To You All

SHERWIN
HARDWARE CO.

Plumbing, Electrical Supplies,

Glazing—Headquarters for

Sherwin Williams Paints and

Varnishes

740 EAST 185th STREET

IV 1-2092

syklas. Didieji miestai — Anchorage (20,000 gyv.), Fairbanks (12,000), Juneau (7500). Su JAV kraštą sieja gausios oro, geležinkelinių linijos. Aliaskoje yra ir augščiausias šiaurės Amerikos kalnas — McKinley (per 20,000 p.).

Havajai, esą 2100 mylių į vakarus ir pietvakarius nuo San Francisco sudaro 390 m. salelių grandinę ir 8 pagrindines salas. Jie atrasti anglo kap. Cook 1778 m. Salose yra daug ugniakalinių. Gubernatorių 4 metams skiria prezidentas. Salų gyventojai nubalsavo dėtis į JAV sąjungą 1940 m. Sostinė ir didysis uostas, Honolulu yra Oahu saloje. Per metus uosta aplanko nemažiau 800 laivų ir pav. 1949 m. iš JAV atvyko lėktuvais per 80,000 amerikiečių. JAV laivyno garsioji bazė Pearl Harbor yra toje pačioje Oahu saloje. Gyventojų yra per pusę mil. Pramonės šakos — cukrus, ananasai, (90 nuoš. viso pasaulio derliaus), galvijai, žuvininkystė. 50,000 turistų kasmet krašte palieka po 30 mil. dol. Svelnaus klimato dėka palankios sąlygos auginti šiltų kraštų vaisius ir daržoves. Parengė V. Al.

CHICAGIEČIAI, ĮSIDEMEKITE

DR. ANTANAS RUDOKAS, O. D.

tikrina akis, pritaiko akinius, keičia, stiklus
4701 S. Damen Ave. Chicago 9, Ill.
(47-sios ir Damen kampas)
Prilima 6-9 val. vak.
šeštad. 10 v. r. — 6 v. r.; trečiad. tik susitarus. Tel. YA 7-7381

TAUPTYTI GALITE IR LAIŠKAIS!
TAUPLYKITE PAS SAVUS!
STANDARD FEDERAL
STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA
AMERIKOJE MOKA AUKŠTĄ DIVIDENDĄ
TURTAS per \$31,000,000
ATSARGOS FONDAS " \$ 3,000,000

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill.
JUSTIN MACKIEWICH, prezidentas • Telef. Virginia 7-1141
Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 4 val. po pietų, ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro, trečiadieniai uždaryta.

SENIAU IR DABAR

K. S. KARIUS

PREZIDENTO NOMINACIJOS

Šią vasarą, liepos mėnesį, ir Respublikonų ir Demokratų partija nominuos savo kandidatus į prezidentus. Retai būna kaip ši met, kad abi partijos savo konvencijas turės tame pat mieste, Chicagoje. Dabar eina kandidatų į prezidentus ir pačių kandidatų prezidento vietos įskaitimas. Kam kaimė teks būti nominuotam respublikonų ir demokratų partijose, parodys konvencijos.

Partijų istorija

Nuo 1776 metų, per 176 nepriklausomo gyvenimo metus, Amerikoje tebuvo tik 11 partijų. Šios jų nėra gavusios nei vieno prezidento ir nepasiekė jokios įtakos.

Pirmutiniai trys prezidentai, pradėdami Jurgiu Washingtonu, buvo išrinkti Federalistų partijos vardu. Anti-Federalistai negavo išrinkti nei vieno prezidento. Ketvirtas prezidentas jau kandidavo Demokratų - Respublikonų vardu, ir ta partija turėjo paeiliui 10 prezidentų. Tik tada atsirado stipresnė opozicinė partija, Whig vardu, turėjusi du savo prezidentus pakaitomis su demokratais. Demokratų partija paskirai pradėjo veikti 1810 m. su 15-tu prezidentu ir turėjo dar 17-tą ir 18-tą prezidentą.

Respublikonų paskira partija gimė 1860 metais su 19-tu prezidentu, garsiu Abraelu Linkolu. Respublikonų partija nuo tada turėjo 14 prezidentų, Demokratų 11.

Demokratų, kaip paskiros partijos, įsikūrimo pradžioje 1840 m., pakilo taip vadinama Free Soil (laisvos žemės) partija, skelbusi, kad valdžia duotų norintiems nemokamai žemės plintuose vakary teritorijose. Ji nei vieno prezidento neišrinkus sunyko.

Respublikonų partijai įstėjus, atsirado ir taip vadinama Greenback partija, skelbusi laisvą popierinių pinigų spausdinimą. Buvo dar Populistų, Socialistų, ir garsaus pirmesnio kariuotojo ir buvusio prezidento Teodoro Roosevelto progresyvi partija (jis negavęs respublikonų nominacijos į prezidentus 1912 metais, įkūrė savo partiją, bet ji tik pakenkė W. H. Taftui, senatoriaus Tafto tėvui laimėti, ir prezidentu buvo išrinktas Wilsonas). Paskiau, po 1917 m. Rusijos revoliucijos, komunistų partija dažnai stovė savo kandidatus, tačiau šios partijos nei viena negalėjo išrinkti savo prezidento.

Respublikonai nuo 1860 iki 1884 m. turėjo paeiliui šešis savo prezidentus. Paskui sekė pasikeitimai su demokratais. Bet nuo 1896 iki 1912 m. respublikonai vėl turėjo keturis savo prezidentus paeiliui, ir nuo 1920 iki 1932 m. dar vadė paeiliui trys respublikonai prezidentai. Taigi, kai F. D. Rooseveltas pradėjo prezidentauti 1932 metais, demokratų, lyg atsikėrydami respublikonams, įsistiprinę pasiliko valdžioje iki šiai dienai, jau 20 metų, arba penkis terminus paeiliui.

Praėjo šimtmečio demokratų ir respublikonų partijų skirtumas buvo toks: respublikonai skelbė importuojamų prekių apdėjų aukštais muitais, kad būtų šalių pigios prekės neužpildytų. Amerikos rinkų ir savo darbininkų neiktų be darbo. Demokratų vykdė laisvą prekybą su kitomis šalimis, ne be to, kad muitai vis buvo palaikomi, bet žymiai sumažinti.

Skirtumai dabar

Po I pasaulinio karo, tarp tų partijų skirtumas pasidarė tas,

kad demokratų norėjo įjungti Ameriką į Tautų Sąjungą, o respublikonai laikėsi, iki tam tikro laipsnio, nesikišimo į užsienį bėdas. Taip jiems primestas "izoliacionizmas".

Po II pasaulinio karo, Sovietams ir komunistams pasireiškusi pasauliniu pavojum, respublikonams primetamas "izoliacionizmas" liko tik tuščias priekaištas.

Kai Rooseveltas Teherane, Jaltoje, ir paskui Trumanas Potsdame, padarė visokius Sovietams nusileidimus, kai sovietų šnipai, komunistai ir išdavikai įvisę demokratų partijoje per virš 20 metų kniso Amerikos valstybės pagrindus, kad demokratai tik dabar pradeda praregti. Respublikonų partija, jau tuoj po 1945 metų karo pabaigos, ėmė reikalauti atimti visas Roosevelto ir Trumano sutartis ir pažadus Stalinui.

IZRAELIO VALSTYBĖ SKURSTA

Jeigu žydų įsteigtas Izraelis būtų turėjęs tik tokias sąlygas, kaip turėjo Lietuva po pirmo pasaulinio karo, ji tikrai nebūtų išsilaikiusi, kaip galima spręsti iš vieno amerikiečio žydo laikraščio pranešimų, kuris buvo Palestinos nuvykęs pirmais Izraelio įsikūrimo metais, ir dabar keturius metus vėliau.

Jo pareiškimu, "padėtis Izraelio artėja desperacijai. Amerikos lygiu imant, ši šalis visomis pastangomis kovoja išvengti bankroto".

Ir taip yra po keturių metų, kai Amerikos žydai pila ten šimtus milijonų dolerių kas metai, kad pati Amerika šimtus milijonų dolerių davė pagalbos.

Žydai nusiskundžia, kad didelė dalis jų valstybės menkų išteklių turi būti skiriama ginklavimuisi, kada arabai atsisako taikytis. Reikia prisiminti, kokie karingi ir net keli priešai buvo užgule Lietuvą jos pirmomis nepriklausomo gyvenimo dienomis. Ir lietuviai, niekieno negelbstimi, pajėgė atlaikyti ir nepriklausomą savo valstybę atstatę, ekonominiai įsitvirtino. Iš tų žinių apie Izraelį galima spręsti, kad ten niekad gero nebūna. Tiesa, Palestina kitoks kraštas, negu Lietuva. Lietuva galėjo maisto prisilaikinti, gi Palestinoje visai priešingai, nes iš žemės, iš tyrų, uolų ir kalnų, mažai ką gali išspausti. 70% maisto turi importuoti, o nėra iš ko.

Iš visų kraštų žydų veržimasis į Izraelį sudaro taip pat didelę problemą. Maisto neištenka senesniems gyventojams, o reikia aprūpinti maistu ir patalpomis ir naujai atvykstančius. Žydų valdžia ėmėsi varžyti imigraciją, ir sutinka įsileisti tik sveikus ir darbingus savo tautiečius į tą "pažadėtą žemę".

Prie vietinių 655,000 Palestinos žydų, iki šiol prisidėjo dar 686,000 naujų imigrantų iš kitų šalių, kurie daugiausia yra paprasti, nuskurdę, be amato ir net nemoką žemės dirbti. Keturių metų nepriklausomo gyvenimo sunkumai, sako, padidėjo tiek, kad dabar sunku juos nugaleti.

PAZVELGUS PRAEITIN

1905, bal. 1 — Amerikoje spėjama jau esant apie 400,000 lietuvių. Lietuviai pradėjo organizuoti reikalauti, kad gyventojai surašymuose lietuviai būtų pažymimi lietuviais, ne Rusijos piliečiais.

1912, bal. 3 — New Yorko lietuvis T. Balakas Amerikos spaudoje pagarsėjo kaip Amerikos šachmatų čempionas.

1919, bal. 2 — Lietuvų kolonijose sparčiai organizavosi "Lietuvos Sargai" ir Lietuvos

TIKRAI VERTA PAGALVOTI

Draugas rašydamas apie Vasario 16 gimnaziją Diepholze, kurį išleido pirmąjį abiturientų laidą, tarp kitko pastebi:

"Manoma, kad mokinių bendruobėje ateinančiais metais reikės išlaikyti apie 120 mokinių. Ir vėl čia kyla klausimas, ar ištersime, ar surinksim ir suaukosime tiek, kiek bus reikalinga jų išlaikymui? Tik nuo mūsų visų priklauso ar šita didelė būrį besimokančių lietuviškos jaunūmenės toliau palaikysime sau, ar dėl pagalių centų atiduosime juos auklėti vokiečių mokykloms vokiečių dvasioje ir vokiečių kalboje? Pagalvokime ir pasisakykime apie tai šiandien, kad nereiktų nutraukti to gražaus ir kilnaus darbo mokslo metų viduryje." (Draugas, Nr. 72).

Iki šiol organizuojama parama Vasario 16 gimnazijai davė džiuginančių rezultatų ir jų pasėkoje štai dabar buvo išleista pirmoji abiturientų laida. Ar suostime to kilnaus darbo pušaukelyje ir patys leisime mūsų priaugančią kartą nuodyti? Ne! Visi privalome jausti pareigą padėti vienintelei tremtyje lietuviškai gimnazijai.

KĄ PADARO LIEZUVIS?

"Neperdėsim pasakydami, kad didelę dalį šiandieninės tautos tragedijos išaukė keli kurių mūsų liezuvis, kuris dirbo ir tebedirba savo tautos nenaudai.

Mes pilstome pamazgas ant kito galvų. Nebeliko mūsų tarpe autorių, asmenybių į kuriuos kryptų visų lietuvių akys ir širdys. Viskas apspjaudyta, išniekinta. Amerikos, Anglijos parlamentuose partijos susikalba,

Raudonojo Kryžiaus rėmėjų skyriai.

1920, bal. 3 — State Departmento sekretoriaus pareigas pakeičiamas Colby, Lietuvos atstovas Jonas Vileišis įteikė naują memorandumą Lietuvai pripažinti. Colby pradžioje Lietuvos reikalą remti, bet tuoj vėl pasipynė "nedalinamos Rusijos" sienos. Lietuvių kolonijose rengta protesto mitingai ir siųsta rezoliucijos, reikalaujančios pripažinti Lietuvos teisius.

1921, kovo 25 — Lynn, Mass., atveis lietuvis policininkas A. Dyčius gavo aukštus pažymėjimus už gabumus ir "mokėjimą devynių kalbų".

1921, kovo 26 — Redaktorius kun. Bučys "Drauge" išbarė Lietuvos atstovą J. Vileišį, kam jis nedalyvavo Baltimorės Kardino-Lo Gibbons laidotuvėse.

1291, kovo 31 — New Yorko jvyko Lietuvos Piliečių Sąjungos antras metinis suvažiavimas. Priimta prašymas Lietuvos vyriausybės pripažinti L. P. S. pusiau valstybine steigia.

1921, bal. 1 — Vilniaus vadavimo komitetas skelbia, kad per tris mėnesius surinkęs aukų \$2345.

1922, kovo 31 — Lietuviai komunistai iš Maskvos pradėjo siųsti raginimus Amerikos lietuviams mesti tokius organizacijų vardus kaip "Kęstutis", "Vytautas" ir kt. Vėliau betgi raudonieji perkeitė savo kailį ir savo spaudoje ėmė talpinti net Lietuvos didžiųjų kunigaikščių atvaizdus. Stengėsi užgrobti organizacijas ne tik "Kęstutis", "Vytautas" pavadinimais, bet net šv. Brižytos ir kitokių panašiais vardais.

1923, bal. 3 — Lietuvon išvyko 4-tutininkų veikėjas A. Mikalauskas, deleguotas nuo Lietuvos Piliečių Sąjungos ir Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos.

1925, kovo 31 — Lietuvon išvyko Dr. A. Šmitas, lankęs medicinos institutą Gary, Ind. Sakoma, jis parsivežęs apie milijoną dolerių.

Mūsų spaudos apžvalga

mes keli lietuviai išbėgė iš bolševikiško pragaro nesusiikabam". (Z. Gerutis, Vienybė, Nr. 11).

KAS KALTAS?

Neseniai St. Tamulaitis, rašydamas lietuviškos šeimos klausimais, metė nemaža apkaltinimų moterims. E. Samienė, atsakydama į tą straipsnį, taip rašo: "P. Tamulaitis pataria poniutėms auginti po 6 ar 8 vaikus tautos prieaugliui pakelti. Bet kodėl to nepataria vyrams. Vyrai labiau bijo gausios šeimos, negu moterys. Tačiau tokias problemas spręsti geriau būtų pakilti vedusiems. Kadangi p. Tamulaitis neturi nei žmonos, nei prieauglio; tad gal jam ir sunku susiorientuoti, kas čia kaltas". (E. Samienė, Draugas, Nr. 69).

Kai iškyla klausimas kas ardo šeimos sugyvenimą: vyras ar moteris — visuomet atsiranda ginčai. Vyrai kaltina moteris, o moterys — vyrus.

Tačiau lietuviškos šeimos klausimais visuomet reikia kalbėti, nes sveika lietuviška šeima buvo ir liks mūsų tautos ir mūsų ateities pagrindu.

ISIDĖMĖTINA TIEMS, KURIE DAUG KALBA APIE "PATRIOTIZMĄ"

"New Yorkas, viena iš didžiųjų lietuvių kolonijų, tesukraps-

tė vos tūkstantėlių su viršum. O New Yorkas ir lietuviams ne bet kas. Čia juk vienas didžiųjų lietuviško veikimo centrų... O kai laikraščiai paskelbė aukojusių sąrašą, tai išskyrus LE žmones, kitų įstaigų pareigūnų pavardžių bemaž nepastebėjom. Charakteringa: žmonės turi puikų biznį įstaigų, egzistuojančių tik todėl, kad Lietuva yra atsidūrusi baisioj nelaimėj, bet paukoti keletą dolerių su visais nesusėja, neįstengia. Pasitenkinę nupirkę bilietą kaip į koncertą. Kykla klausimas, kas kam turi duoti pavyzdį: aukštieji pareigūnai, inteligentai, eiliniams darbininkams, ar atvirkščiai? Šį kartą New Yorkas buvo atvirkščiai: didesni aukotojai buvo eilinis siuvėjas, spaustuves darbininkas ir pn." (Stebėtojas, Darbininkas, Nr. 22).

VĖL NAUJI KENKEJAI

Darbininkas visą laiką matydamas kituose bendro darbo griovėjus ir Vliko autoriteto žemintojus, savo vedamąjį "Lolumo ir darbo" baigia šiais žodžiais:

"Paskutinėmis dienomis "paraustinio darbo" atsirado dar viena forma: VLIKU nepatenkintieji rankioja prieš jį parašus. Tada, vadinasi, reikia laikyti rezistenciniu darbu. Žodis dėl jo nereikalingas. Teatkreipiam į jį visuomenės dėmesį".

(Darbininkas, Nr. 23).

Parašų rinkimas nėra joks "paraustinis darbas", nes tai yra vieša nepasitenkinimo pareiškimo forma. Iš kitos pusės, šio apžvalgininko daviniai niekur nerado tokių, kurie minimus parašus renka.

O gal čia eilinė, nors ir pase-nusi, taktika: paleisime gandrą ir žiūrėsime kaip kiti reaguos.

KODĖL?

"Ir, sakysime, mažlietuvių tikrai dabar bepradedami šelpti. Dėl šios būsenos kilo reikalus organizuoti Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininko būlai prieš načius vesti ir jo išlaikymo reikalams. Reikalas be abejo joms svarbus ir būtinas. Tačiau... mes gi turime Tautos Fondą, kurį veda VLIKas... Ir kodėl VLIKas negali iš to pat Tautos Fondo skirti dalį lėšų specialiam Mažosios Lietuvos reikalui?" (J. Kardelis, Neprkl. Lietuva, Nr. 13).

Tikrai neaišku ir galima tik str. autoriaus žodžiais konstatuoti, jog "tikrai netenkame nei logikos, nei tvarkos, nei bent didžiojo reikalo pajautimo prieš ką jaustume bent atsakomybę". Vyt. Gedrimas

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesių pabaigos!

PAIEŠKOJIMAI

ASTRAUSKAITE Stasė, iš Pentiškių k., Griškabūdžio v., Šakių ap.

BAJORAS Jonas, iš Suvalkų Kalvarijos.

BERGAS Jonas ir jo žmona PESECKAITE Adelė.

DILIS Vincas, iš Kilbešų k., Bąbtų v., Kauno ap.

JALOVECKAS Jonas, iš Metelių parap., Alytaus ap.

KUCINSKIS Petras, iš Tverų v., Telsių ap., Beržuvačių k.

MICHELKEVICIUTES Sofija ir Veronika, iš Kauno-Šančių.

MITKEVICIUS Vladas ir jo sesuo MITKEVICIUTE, iš Stonaičių k., Kurtuvėnų parap., Šiaulių ap.

PESECWAITE - BERGIENE Adelė ir vyras BERGAS Jonas.

SABAS Antanas, iš Kriukų m., Paežerėlių v., Šakių ap.

SIMONAVIČIUS Stanislovas, iš Igarų k., Mosėdžio v., Kretingos ap.

VENCLAUSKAS Juozas, iš Vitgrių k., Gražiškių v., Vilkauskio ap.

WILLIAMS Viktorija. Jieškomieji ar apie juos turintieji bet kurių žinių prašomi atsiliepti Lietuvos Generaliniam Konsului šiuo adresu:

CONSULATE GENERAL OF

LITHUANIA

41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Empties in 2 Seconds!

Sensational New UNIVERSAL

Jet 99

NEW SUPER-TYPE VACUUM CLEANER

Cleans Rugs Better, Faster, Easier, With Air Alone!
Exclusive Jet 99 Rug Nozzle with Floating Brush gets all surface dirt, lint, hair the first time over the rug. Saves wear... saves time.

Jet Power Gets More Dirt!

Cleans everything better, faster, easier!
The powerful Jet 99 motor creates a super-suction... half-a-million cubic inches of air a minute... gets all the dirt the first time.

Follows You As You Clean!

Here's "Room-Easy" Cleaning!
The Jet 99 never gets in your way, pivots as you turn, glides from room to room. Balanced for easy carrying. Won't tip off stairs.

1 Just Press the Button

2 And Throw Away the Paper Bag!

NO DUST BAGS, NO CANS, NO FILTERS TO EMPTY!
Nothing to take apart, no heavy motor to remove, it's the easiest cleaner in the world to empty.

New Serva-tools with 99 uses for complete home cleaning

A special tool for every floor to ceiling cleaning task. Scratch-proof, mar-proof, they're easily attached to steel wands.

America's Most Complete Line of Home Cleaning Equipment

UNIVERSAL

LANDERS, FRARY & CLARK, NEW BRITAIN, CONN.

SUOPIS FURNITURE

6921 Wade Park Ave.

EX 1-0911

Cleveland ir APYLINKĖSE

OPERŲ ARIJŲ KONCERTAS

Praėjusį sekmadienį Kultūros Fondo surengtame koncerte operų arijas dainavo Sofija Adomaitienė, Prudencija Bičkienė, Stasys Baranauskas ir Jonas Vaznelis. Akompanavo Aleksandras Kučiūnas.

Klausytojai išgirdo operų: Amadis, Trobadūrai, Faustas, Figaro vestuvės, Carmen, Pikų Dama, Lakme, Parduotoji Nuotaka ir Orleano Mergelės trumpesnės ar ilgesnės ištraukos. Tai retas atsitikimas, kad viename koncerte būtų patiekta tiek daug operinių ištraukų.

Sofija Adomaitienė ir Stasys Baranauskas Clevelandas jau pažįstami jų ankstesnių koncertų. Prudencija Bičkienė ir Jonas Vaznelis čia pasirodė pirmą kartą. Prudencija Bičkienė, soprano, pasirodė, kaip gerai išsiuvinėta, turinti malonų balsą, dainininkė. Pagirtinas ir geras mokėjimas scenoje laikytis. Jonas Vaznelis, bosas, dar jaunas dainininkas. Jei aplinkybės leis, gali prasidėti kelių į gerų dainininkų eilę.

Stasys Baranauskas, tenoras, šį kartą clevelandiečius itin maloniai nuteikė. Buvo pilnoj formoj, ir koncerte esantieji negausūs kitataučiai, lietuviams pareiškė komplimentų, kad turime aukšto lygio tenorą. Sofija Adomaitienė, altas, pasirodė įprastame lygyje, kokią girdėjome Vilniuje ir koncertuose Vokietijoje.

Akompanatorių A. Kučiūną, visad malonu klausyti.

Svečių koncertą galėjo ir daugiau atsilankyti. Buvo apie 500. Koncertas vyko Public Auditorium Mažajame Teatre.

ROTEICIAI GRĮZO PATENKINTI

Jaunimo Teatro Rūtos aktoriai praėjusį sekmadienį vaidino Detrote. Į jautią ir gerai įrengtą Detrito Western High School salę prisirinko per 500 žiūrovų. Rūtiečiai Detrote skautai labai maloniai priėmė ir sudarė palankiausias viešėjimo sąlygas. Vaidinimas (Burtininko pinklės) praėjo aukštame lygyje.

Jaunuosius aktorius iš Clevelando į Detroitą palydėjo Sala-sevičiai ir Luiza.

Girdėti, kad rūtiečiai Detrote įsigijo daug naujų draugų.

ISIGYKIME PAKVIETIMUS JAU DABAR

Retas kuris clevelandiečių ligi šiolei dar nebus girdėjęs, kad šiais metais didysis Čiurlionio Ansamblio koncertas su nauja programa Clevelande bus š. m. balandžio 30 d. Jis įvyks Public Auditorium Didžiojoje Bilių salėje, ir skiriamas M. K. Čiurlionio mirties 40-ties metų sukaktuvėms paminėti.

Salėje visos vietos numeruotos. Įėjimas su pakvietimais, kurie nuo šio penktadienio jau gausiami DIRVOS redakcijoje. Publikos patogumui, kad būtų galima iš visos salės pasirinkti pa-

geidaujamą vietą, savaitę laiko visi pakvietimai bus tik DIRVOJE. Po to, likusius pakvietimus iki koncerto platins dar ir kiti talkininkai, kurių sąrašas bus paskelbtas vėliau.

Kiek tenka pastebėti, į Čiurlionio Ansamblio koncertą atvykti ketina net ir tie, kurie į kitus parengimus atsilankyti ir nepasirodė. Sako, būtų nepatogu gyventi Ansamblio pašonėje ir negirdėti jo metinio koncerto. Tad paskubėjime apsirūpinti pakvietimais jau dabar, kol dar yra pilnas jų pasirinkimas nuo šio penktadienio DIRVOS redakcijoje.

PERSITVARKĖ TREMTINIŲ DRAUGIJOS VALDYBA

Neseniai išrinkta Tremtinių Draugijos valdyba, pirmininkui E. Steponavičiui pasitraukus, naujai persitvarkė. Dabar Tremtinių Draugijos valdybą sudaro: Ed. Karnėnas — pirmininkas, Vac. Kavaliauskas — vicepirmininkas, Aurel. Balasaitienė — sekretorius, Vyt. Braziulis — išdininkas ir Emil. Skrebulytė — narė.

SLA 136 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Balandžio mėn. 6 d., sekmadienį, 11 val. 30 min. Lietuvių salėje šaukiamas SLA 136 kuopos narių susirinkimas. Visi nariai susirinkime kviečiami dalyvauti, nes bus vykdomi balsavimai į SLA Pildomąją Tarybą. Susirinkimo metu bus ir vaizės.

MAZOSIOS LIETUVOS BICIULIŲ DRAUGIJOS STEIGIAMASIS SUSIRINKIMAS

Įvyks šį sekmadienį, balandžio 6 d., 11 val. 30 min. (po pamaldų) "Čiurlionio" ansamblio patalpose (Lietuvių Banko namuose). Iniciatoriai maloniai prašo visus atsilankyti.

AUKSTUOLIAI SUSILAUKĖ SONAUS

Natalija ir Vyt. Aukštuoliai kovo mėn. 27 d. susilaukė sūnaus Gintaro-Kazimiero.

SIMFONINIAI KONCERTAI

Severence Hall balandžio mėn. 10 ir 12 dienos koncertuose pasirodys garsus smuikininkas Josef Gingold. Jis koncerte gies tikru Stradivari smuiku, gamintu 1683 metais.

Bethoveno devintąją simfoniją bus galima išgirsti balandžio mėn. 24, 26 ir 27 dienos koncertuose.

RKO Keith's 105th

Balandžio 2 — 5 dienomis "BUCKLES IN THE AFTER-NOON" su Ray Milland, Helena Carter.

Balandžio 6 — 8 dienomis "VIA ZAPATA" su Marlon Brando, Jean Peters.

Patark ir kaimynui, kad prenumeruoti **DIRVĄ**

Mielus buy: Čiurlioniečius

NATĖ ir VYTAUTĖ AUKSTUOLIAUS,

susilaukus pirmagimio sūnaus, nuosirdžiai sveikina

Čiurlionio Ansambli

LICIA ALBANESE

ROBERTA PETERS

Dvi žymios solistės, sopranai, pasirodys keturiuose Metropolitan operų pastatymuose. Licia Albanese pasirodys Traviatoje ir Madam Butterfly. Roberta Peters dainuos Gianni Schicchi ir Figaro Vestuvėse.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

BRUDER'S

DAIRY CENTER

Dairy Specialists

PARDUODAMI VISOKI ŪKIAI

70 akrų pieno ūkis prie State Highway 700 \$12500. 50 akrų pieno ūkis ir paukštėdė. Geras pastatas \$14000. 64 akrų pieno ūkis su gerais pastatais ir karvėmis \$16000. 102 akrų pieno ūkis su gerais pastatais ir karvėmis \$28000. 100 akrų pieno ūkis kaimelyje \$16000. 123 akrų pieno ūkis su paukštėdė ir paukščių \$28500 ir daug kitų, jeigu įsijaukite ūkio. Mes jums sutau-pome laiką ir išlaidas.

Eastern Realty, Mr. Miller
EN 1-0937

DVIEJŲ SEIMŲ NAMAS

E. 84 ir Wade Park rajone parduodamas dviejų šeimų namas. 5 kambariai apačioje ir 4 viršuje. 3 garažai. Moderni virtuvė. Geras įrengimas vidurį ir iš lauko.

Eastern Realty Company
Mr. Miller, EN 1-0937

PARDUODAMAS AUTOMOBILIS

Parduodamas 1950 metų Pontiac, keturių durų. Gerai išlaikytas, automatinis bėgių perjungėjas. Kaina \$1800. Šaukti: Paul Chalko, MA 1-2388.

PIRKITE BILJETUS DABAR Metropolitan Opera

Bal. 14-19 Public Auditorium

PIRMADIENI, BAL. 14

aida

ANTRADIENI, BAL. 15

MADAMA BUTTERFLY

TREČIADIENI, BAL. 16

RIGOLETTO

KETVIRTADIENI, BAL. 17

CARMEN

PENKTADIENI, PO PIETŲ, BAL. 18

LA BOHEME

PENKTADIENI VAKARE, BAL. 18

GIANNI SCHICCHI

and SALOME

SEŠTADIENI, PO PIETŲ, BAL. 19

LA TRAVIATA

SEŠTADIENI VAKARE, BAL. 19

MARRIAGE OF FIGARO

ATSKIRIEMS SEANSAMS

KAINOS (nėra takų)

\$7.80, \$6.00, \$4.80, \$3.60, \$2.40, \$1.20

UNION BANK OF

COMMERCE

Main Banking Lobby — E. Ninth St.

at Euclid — Main 1-8300

Kasa atidara nuo 9 iki 5:30 po pietų

Kasdien (išskyrus sekmadienius)

Knaše Plano Used Exclusively

I. J. SAMAS, JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

GREETINGS and BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

Councilman Thomas A. McCafferty

CANDIDATE FOR

SHERIFF REPUBLICAN TICKET

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

Bundy's Mayfield Green Hardware
Bundy's Euclid-Green Hardware

B. P. S. PAINTS EMAMELS AND FLATLUX
Complete Line of Hardware and Plumbing Supplies

4495 MAYFIELD RD. EV 1-7300
EUCLID & GREEN RD.

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

For the finest in Fruits

VEGETABLES AT OUR LOWEST PRICES, VISIT OUR
STORE

SUPERIOR SELF SERVICE
7031 SUPERIOR AVE.

BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

THE CALVERT HATCH CO.

2342 EAST 9th STREET MA 1-8614

BEST WISHES

To My Many Friends and Patrons

THE HANNA RUG & FURNITURE
CLEANING COMPANY

FURNITURE CLEANED AND DEMOTED IN YOUR HOME
Pick-up and Delivery Service

1515 COIT AVENUE UL 1-3664

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

WETHERED'S BAKERY

7022 Superior Ave. UT 1-1916

BEST WISHES TO OUR FRIENDS AND PATRONS
STRUMBEL and RADDLE MEAT MARKET
Fresh Meat, Poultry and Fish — Home Made Sausage
17701 Grovewood Ave. KE 1-2885

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons
WILSON HI-SPEED
SERVICE STATION

8000 Bessmer Avenue DI 1-9807

Prisidėk
prie VILTIES — spaudos
ir radio bendrovės
rėmimo.

Patark kaimynui
prenumeruoti
DIRVĄ

NO BETTER
TERMS
ANYWHERE

LOANS TO
REPAIR, MAINTAIN,
MODERNIZE YOUR HOME
OR BUSINESS PROPERTY

JONAS G. POLTER

Lietuvis
Namų Maliavotojas

Popieriuotojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.
Telef.: POTomac 1-6899

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba vandens tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, ne už išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAIN 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

PAVASARIS - VEIKIMO LAIKAS!

Pavasaris — naujų sumanymų ir veikimo laikas. Laikas statyti naujus namus, taisyti ar pagražinti.

Tuose sumanymuose visad atsiranda piniginis reikalas. Lietuvių Banke, norint tuos sumanymus įgyvendinti, galima daug atsiekti. Bankas per daug metų įsigijo didelį patyrimą ir jums gali visada padėti.

Taupymas yra Federal Insurance Corp. — JAV valdžios saugumo užtikrintas — kiekviena knygtė iki \$10.000.

Darbo valandos nuo 9:30 iki 3:00 val.
Trečiadieniais iki 12:00, šeštadieniais iki 1:00 val.

THE SUPERIOR SAVINGS
AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2498
Cleveland, Ohio

DEKIT BANKAN PINIGUS,
SUTAUPYTUS VARTOJANT
MONCRIEF SILDYMO * GASAS
SISTEMĄ * ALIEJUS

THE HANNA RUG & FURNITURE CO., Machine, Ohio

P. J. KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairuose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisę paskolas pirmą mėnesį. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padengta apdrauda UTah 1-4515
WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE. HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metalų simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENDicott 1-1768

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 6820 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio.—Telefonas: ENdicott 1-4486. Redaktorius B. K. NAUJOKAS (buto telefonas: GARfield 1-7406).

Gražus sutapimas

Skaitėte kovo 28 dienos "Naujienas"? Na, tai tenai viduriniame puslapyje turėjote rasti vieną šalia kito suguldytus du straipsnius: "Apžvalga" ir "SLA reikalai". Jeigu jie būtų kiek toliau vienas nuo kito, tai gal būtų niekė, bet dabar tai 1 a b a i jdomu!

Viename rašo, kad sovietiniai rinkimai, tai tikra komedija, nes ten balsuotojams paduoda po kortelę su atspausdintomis valdžios parinktų "kandidatų" pavardėmis, liepia įmesti į dėžę — ir pabaigta. Tikra tiesa, daugelis patys matėme, kad tenai tikrai taip yra. Ir pripažįstame, kad tai ne rinkimai, o komedija.

Na, o antrajame straipsnyje, apie SLA rinkimus, visiškai greta čia atpasakotų pirmojo straipsnio žodžių, štai ką rašo:

"Dabartiniai Pildomosios Tarybos nariai yra visiems gerai žinomi. Per eilę metų stovėdami prie organizacijos vairo jie susipažino su jos reikalais, pasidarė, galima sakyti, žinovai. Jie taip pat yra pasijusę visuomenėje. Apie tuos jų darbus būtų galima parašyti storą knygą".

Žodžių sakant, tai yra "geriausi iš geriausių". Bet štai kas jaudina to straipsnio autorių:

"Keli naujieji kandidatai, kurie užsimanę patekti į SLA viršininkus, jau nominacijų metu rašinėjo laiškus ir siuntinėjo atsisaukimus, net dėjo apmokamus skelbimus laikraščiuose, prašydami už juos balsuoti. Tą patį jie daro per rinkimus. Kiekvienam SLA nariui siuntinėja laiškus (jdomu iš kur jie gavo narių adresus?), važinėja po miestus ir miestelius, kviečia savo draugų konferencijas, vaišina ir prašo paramos. Tai kaštuoja nemažą pinigą".

Toliau paaiškina, kad tie naujieji kandidatai yra niekam tikę ir baigia išvada: "Taigi už dabartinius organizacijos viršininkus ir balsuokime".

— Ir pabaigta! — taip ir noris pridėti tuos žodžius iš pirminio straipsnio. Nes kas gi išeina? — Ogi — yra "valdžia", jų pavardės žinomos, nariams išdalintose kortelėse išspausdintos, meskit jas į dėžes ir pabaigta!

Ar tikrai SLA vadovybės rinkimai toki ir turi būti? Žinoma, ne. Bet dabartiniai SLA vyresnybės visgi taip dalykus yra sutvarkiusi, kad "užsimančius" ką kitą į vadovybę išrinkti, nieko nelieka daryti, kaip tiksliai visiškai privačiomis, paskirų asmenų ar sudėtinėmis lėšomis organizuoti propagandą.

Taip jau sutvarkyta, kad iš susivienijimo organo "Tėvynės" nariai apie vadovybės rinkimus gali sužinoti tik vieną dalyką, būtent, kad tie patys viršininkai vėl "sutinka būti renkami". Apie kitus kandidatus "Tėvynėje" nevalia niekam užsiminti.

ti, nors daugelis iš jų yra ne koki nors "Pilypai iš Kanapių", o seni SLA nariai, kažkurie net SLA garbės ženklais apdovanoti, susivienijimui nusipelnę nariai. Apie juos irgi labai daug pasakoti nariams nereikia, daugelis iš jų narių patys ne blogiau, kaip ir dabartiniai viršininkai. Bet ko čia neleidžia per "Tėvynę" pasakyti nariams, kad jie kandidatuoja, kad yra norinčių juos nominuoti, kad jie yra nominuoti ir sutinka būti renkami?

Tiesa, nominacijų duomenis paskelbia, bet tai ir viskas. Ar gi netiktų susivienijimo laikraštyje įdėti visų kandidatų atvaizdus, žinias iš jų gyvenimo, veikimo, ypač iš darbų susivienijime? O taip pat ir jų pasisakymą, kokių sumanymų jie turi susivienijimo reikaluose.

Galima neleisti jų tarpusavių peščių, bet kiekvienam pasisakyti, ką jis siūlo, ką jis nori padaryti, turėtų būti leista. Bet neleidžiama. Leidžiama tik pasisakyti kam nors, jei kas nenori kandidatuoti. Pasisakyti, kad kas nors sutinka kandidatuoti — ne, to negalima! Kodėl? Ar kad "geriausiems iš geriausių" tai gali būti pavojinga? Bolševikiškų sistemų — žinoma, ten kitiems, negu valdžios numatytiems kandidatams nei pyptelti neleidžia. Bet argi taip pat turi būti ir susivienijime?

Maža to, kad to neleidžia pasirodyti "Tėvynėje". Jau per "Naujienas" nori uždrausti ir ki-

tais keliais su nariais susizino- ti! Jau klausia — ir kur tie kandidatai galėjo narių adresus sužinoti!

Tai kas gi čia dabar? Ar jau mūsų susivienijimas kokia po- grindinė organizacija, kad narių adresų sužinojimas būtų lyg ir koks nusikaltimas? Man regis, priešingai — kandidatams tu- rėtų būti specialiai išduoti narių adresai, kad jie sužinėtų kreiptis į narius ir savo programą išdėstyti.

Kaip sau norite, bet čia jau kviepia siūlymu tokių "rinkimų", kuriuos pačios "Naujienos" teisingai vadina tikrai komedija. O kadangi dabartinė SLA vadovybė išskiria rodo palankumą šio- kiam rinkimų būdui, tai siūlo išvada, visiškai priešinga "Nau- jienų" straipsnio išvadai, bū- tent: verčiau jau balsuokime kiek tik galima daugiau už nau- jus kandidatus, jei norime, kad susivienijimas pasiliktų visuo- meninė organizacija, o ne taptų įsisėnėjimo keliu lyg ir kokia privačia kelių asmenų apdraudos įstaiga.

Iš tikrųjų su naujų asmenų įvedimu į tokios organizacijos vadovybę reikėtų būti nuosai- nimams. Per didelės permainos ir- gi nebūtų geras dalykas. Bet kaip pasiskaitai tokius "neliecia- mybes" reikalavimus, tai, žino- te, ina pagunda ir stipriau "pa- šluoti..."

B. K. Naujokas

Tiesos ignoravimas

S. m. "Draugo" Nr. 70 P. Stra- vinskis (iš Clevelando) sieks- ninio ilgio straipsnyje aptaria "Dievo Ignoravimą". Tema ir jdomi ir svarbi. Galia tik, kad iš to straipsnio kyšo tiesos ignora- vimas. Autorius pasidžiaugia, kad Amerikos konstituciniuose aktuose dažnai minimas Dievas. Bet užtai jis negailestingai va- noja Lietuvos valstybininkus, kodėl jie Dievo vardą pašalinę iš 1928 ir 1918 m. konstitucijų. Pa- šaliniam todėl susidarys įspūdis, kad Lietuva buvo bedieviška val- stybė ir dėl to už savo griekus pateko į Stalino nasrus...

Po ranka tų konstitucijų teks- tų, tiesa, neturiu. Bet jų ir ne- reikia, nes pats gyvenimas pa- rodo ką kitą. Štai keletas faktų. Anų laikų Lietuvoje ir teologi- jos — filosofijos fakultetas ir kunigų seminarijos buvo išlaiko- mos valstybės išdo pinigais. Baž- nyčių ir vienuolynų statybai iš- to pat šaltinio buvo duodama stambi parama. Kunigai iš to pat išdo gaudavo algas. Visose mokyklose tikybos dėstymas bu- vo privalomas dalykas ir jos dė- sytojai (kapelionai) savo atly-

ginimą susirinkdavo ne iš aukų, o iš valstybės išdo. Tokia pat valstybės išdo parama naudojo- si ne vieni katalikai, bet taip pat ir evangelikai, stačiatikiai, žy- dai ir t.t. Dar daugiau. Pats Valstybės Prezidentas arba bent ministeriai visada oficialiai da- lyvavo Dievo Kūno iškilmin- gose procesijose, kartu su tūk- šantinėmis miniomis traukdami Kauno gatvėmis. O tos įspūdin- gos Vėlinių išvakarės Kauno ka- pinėse, o Rezurekcijos!... Ko- kie nihilistai pasirašė Lietuvos pasiaukojimo švė. Jėzaus šir- džiai aktą?...

Jei visa tatau buvo daroma, aišku, būta ir atramos tose kon- stitucijose, bet apie tai P. Stra- vinskis, kaip teisininkas, turėtų daugiau nusimanyti. Tiesa, J.A. V. konstituciniai aktai mini Die- vo vardą. Bet tai ne kiek ne- klūdė, kad bažnyčia būtų at- skirta nuo valstybės. Todėl čia panašūs dalykai, kaip kad buvo Lietuvoje, visiškai neįmanomi. Religija čia — privatus dalykas. Argi ir P. Stravinskis būtų baž- nyčios nuo valstybės atskyrimo šalininkas? Bent iš jo straipsne- lių matyti, kad šitokio divorso ir Lietuvoje sušalukti jis tikrai nepageidautų. *Kas* — ne kas, bet tik ne P. Stravinskis.

P. Stravinskis turėtų žinoti ir, aišku, žino, kad esminis dalykas yra ne Dievo vardo minėjimas, o Jo įsakymų ir Jo valios vykdymas. Kas iš to, kad caristinė Rusija, tasai pagarsėjęs tautų kalėjimas, prie kiekvienos iko- nos giedodavo "Bože, caria chrani!" Kas iš to, kad Hitleris, tas mo-

John Ress - Lietuvos ambasadorius

Lietuvos ministeris Anglijoje B. K. Balutis, prieš keletą metų lankydamas tremtinių stovyklas Vokietijoje, metė mintį, kaip jis suprastų augščiausią kiekvieno lietuvių politinio emigranto už- lavinį, kur jis begyventų, kur jis benuvyktų: — Būkite Lietuvos ambasadoriais...

Tą posakį mūsų spauda daug sykų kartojė. Rimtai ir iškil- mingai. O kadangi gyvenimas rodė, kad tik labai nedaugelis tą uždavinį atitikome ir vykdėme, tai neužilgo feljetonistai su dau- giau negu pagrįstu pamatu emė juokauti ar rašyti "ambasado- rių" kabutėse.

Bet jeigu bent keli atperka- tikstančių nuodėmės, tai minis- terio Balučio posakis gal nėra be prasmės. Jau antri metai su retu pasigėrėjimu gavau progos stebėti darbą ir pasiaukojimą žmogaus, kurį be jokios pašaipos ir perdėjimo galėčiau ir turėčiau pavadinti ne kitaip, kaip pasi- šventusiu ir gabaus Lietuvos rei- kalų ambasadoriaus Amerikoje.

Tai John Ress — Vladas Hriš- kevičius, "displaced Lithuanian", "escapee from behind the Iron Curtain..."

Kovo mėnesio viduryje di- džiuosiuose Los Angeles laikra- ŗiuose emė rodytis Vlados Hriš- kevičiaus ir jo šeimos nuotrau- kos su pranešimais, jog šis "dis- placed Lithuanian" bus svarbiau- sias St. Patricko dienos iškilmių kalbėtojas.

Kovo 17 dieną Californijos Friendly Sons of St. Patrick ruo- šė metinį savo įtakingos orga- nizacijos pobūį, dalyvaujant žy- miausiams valdžios, politikos, rinklo, visuomenės, bažnyčios ir spaudos rinkininkams atstovams bei svečiams. Pagrindiniu šlo- pobūio kalbėtoju buvo pakviestas lietuvis Vladas Hriškevičius.

Kita dieną visa spauda mir- gėjo pobūvio iškilmių nuotrau- komis. Taip pat Vlados Hriškevi- čiaus prakalbos ištraukomis iš komunistų grėsmę Amerikai ir pasauliui, apie bolševizmą dar- tus Lietuvoje ir kituose kras- tuose.

Čia pat dideli prakalbininko atvaizdai su iškilmių rengėjais, jų tarpe su Los Angeles arkivyskupu Francis McIntire, kuris tuojau po prakalbos Vladą Hriš- kevičių su šeima pakvietė kitai savaitai apsilankyti į jo namus pietums.

Iš ainių sluogsnių teko patirti, kad toms iškilmėms pagrindiniu kalbėtoju jie buvo pakvietę gen. MacArthurą. Bet šiam iš anksto pranešus, kad negalės atvykti, tinkamiausiu ir jdomiausiu kal- bėtoju buvo rastas mūsų tau- tiejis...

"Dabar įsitikinau, kad mano dviejų metų sunkios pastangos pagaliau sulauks vaisių, kurių siekiau", po poros dienų pasako- jo man Vladas Hriškevičius. "Dabar patyriau, kad mano dar-

dernusis Neronas, bemaž kiek- vienoje savo kalboje minėjo Aukščiausiąjį ir spiegdamas šaukė — "Gott, strafe Eng- land!" Kas iš to, kad Rytų tau- tose kai kas, siekdamas savo- tiško maldų rekordo, suką vadi- namuosius maldų malūnėlius?... Tokios maldos, manau, neina į Dangų...

Kadangi tiesos taip pat ne- dera ignoruoti, tad gal P. Stra- vinskis tame pačiame "Drauge" kada nors parašys, kokios gi iš tikrųjų sumos iš Lietuvos vals- tybės išdo buvo išmokėtos įvai- rių tikybų institucijoms, o taip pat ir jų dvasininkams išlaikyti. O tada jau ir be didelių išve- džiojimų bus aišku, argi iš tiesų tos lietuviškos konstitucijos bu- vo tokios bedieviškos, kaip dabar P. Stravinskis pasižoko tvirtin- ti.

Jon. Bertašius, Cleveland

nuotraukomis, su prakalbų iš- traukomis, šilčiausiais kompli- mentais, visur pabrėžiant, kad tai kalbėjo lietuvis iš anapus ge- ležinės uždangos.

Kadangi Hriškevičiaus pavar- dės amerikiečiams pasirodė dau- giau negu sunkiai išstariama, jis pasirinko lengvesnę pavardę — John Rees. Bet tik pradžia. Ka- dangi jis neatsisakė nuo savo tikrosios pavardės, tai šiuo me- tu pavardė ir slapivarde ameri- kiečių spaudoje vartojama ly- giomis. Matyt, apsisprato ir ji pasirodė ne tokia jau "sunki".

Maža to, Vladas užsirašino sau talkininkę. Tai jo devynio- likametė dukterė Elena Hriškevi- čūtė, šiuo metu Californijos uni- versiteto studentė. Paveldėjusi tėvo dvasią ir kalbėtojos gaub- mus, ji šandien pavaduoja sa- vo tėvą ten, kur jis nebegali su- spėti ar kur geriau dera mote- riai, negu vyrai, kalbėti. Elena Hriškevičūtė studentų, moterų klubuose, įvairiose draugijose ir net įvairių religijų bažnyčiose apie Lietuvos padėtį ir apie ko- munistų šiuo metu jau yra pa- sakiusi per šimtą prakalbų. Ir ji įsitikinusi, kad tai dar tik ge- ra pradžia...

Vladą Hriškevičių pažinojau dar Lietuvoje. Arčiau susipaži- nau vokiečių okupacijos metais, kai gyvenant šiauliuose, jis čia kartais atvykdavo iš Varputėnų dvoro, kurį prieš tai buvo pa- vertę sovchozu bolševikai, o vė- liau paėmę vokiečių okupantai, gi pats savininkas tada buvo savo ūkio samdytu ūkvedžiu.

Bet girdėjęs apie jį buvau daug anksčiau. Jaunasis Hriš- kevičius buvo vienas iš tų gana nedaugelio Lietuvos bajorų ir dvarininkų, kuris Nepriklausomy- bėje atstaičius ir žemės reformą pravedus, ne tik pats nepasijuto "išmestas iš balno", ne tik ne- rodė jokios neapykantos moder- ninei Lietuvos valstybei, bet

kaip jaunas patriotas lietuvis, privaičiai ir net vlešiai per spau- dą kvietė visus kitus sulenkėjus- sius bajorus ir dvarininkus su- prasti naujo laiko reikalavimus, remti Lietuvos atstatymo pa- stangas, nuosirdžiai dirbti ir my- lėti savo tikrąją tėvynę Lietu- vą.

Už tai sulenkėję dvarininkai jį "išmetė" iš savo luomo, ir visą laiką jis jų buv. vadinamas "išdaviku". Tuos šmeižtus ir "ekskomunikaciją" Vladas ir šandien tebeprisimena. Bet tai tik dar padidino jo meilę Tėvy- nei ir išugdė tokį stiprų lietuviš- kos pareigos jausmą, kurio vai- sius štai dabar pamatėme, kai jis išbloktas drauge su mums kitais iš Tėvynės, atsidūrė nuo Lietuvos tolimiausioje Amerikos valstybėje.

Apie Vlados Hriškevičiaus čia Amerikoje nueitą per pustrėčius metus kelią, kaip paskaitininko prieš bolševizmą ir Lietuvos by- los propagandisto amerikiečių vi- suomenėje, būtų galima parašy- ti išstia knygą. Ji būtų kupina vaizdų apie retą lietuvišką idea- lizmą, pasiaukojimą ir užsispy- rimą, kaip lygiai ji parodytų, jog karšta lietuviška širdis, geras padėties ir psichologijos paži- novimas, rimtas savo uždaviniai pasirušimas ir didelis kalbėto- jo talentas atranda kelią į širdis ir protus tokių žmonių, kurių daugelis ligšiol vargu ar patį Lietuvos vardą buvo girdėję.

Nenoriu sumenkinti kitų mūsų tautiečių šioje srityje atliktam panašaus darbo Lietuvos bylos tarnyboje. Bet aš tikrai nežinau kito tokiu plačiu mastu savaran- kiškai ir be jokios mūsų paramos veikiančio lietuvių tremtinio, ku- riam geriau ir dar daugiau nu- įelnytai tikty tasai B. K. Balu- čio pavadinimas — "Lietuvos ambasadorius".

Bronys Raila

Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

STUDNEY'S GULF SERVICE STATION

WE GIVE THE FINEST SERVICE IN TOWN
SUPERIOR AVE. (Corner of East 66th St.)

Visus draugus ir rėmėjus Velykų švenčių
proga sveikina

WOLF'S FABRIC CENTER

6908 SUPERIOR AVE.

ENdicott 1-3764

Velykų sveikina visiems lietuviams

PIX BEVERAGE

45 Brands of BEER - ALE - PORTER - MALT & HOPS
WINES - CHAMPAGNE - CORDIALS - POP & MIXERS

Free Delivery—Day or Night

6903 SUPERIOR AVE.

EX 1-3311

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

ST. CLAIR BUILDERS & SUPPLY CO.

BUILDERS SUPPLIES—BRICK—CEMENT—LIME

20020 ST. CLAIR AVE.

KE 1-6000

Marijai Bajoraitienei, dukterims ir sūnui,

IGNUI BAJORAIČIUI. MIRUS,

širdingai užjaučia

Lakačauskų šeima

TĖVIŠKĖLĖ

TĖVIŠKĖLĖ

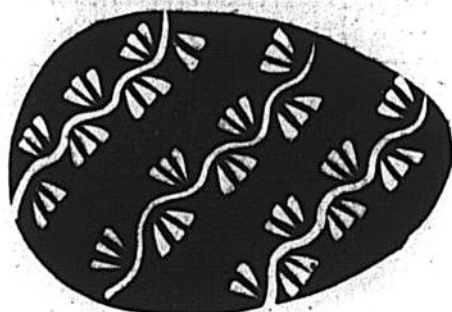
1952 m. kovo mėnuo — Nr. 5

Redaktorius

VLADAS VIJEIKIS

Redakcijos adresas:

Tėviškėlė, 2313 W. 91 St.
Chicago 20, Ill.

Iš kur atsirado Vėlykų margučiai

Vėlykų margutis turi savo praeities istoriją. Jau senovės graikai ir romėnai margindavo margučius. Taip margutis buvo laikomas priemone apsisaugoti nuo piktų dvasių. Kiaušinių lukštus įmūrydavo į namų pamatus, kad apsisaugojus nuo ligų ir apsi-
nuodijimo.

Indijoje kiaušinis yra laikomas atgimimo simboliu. O senovės vokiečiai margučius dažydavo raudonai jų dievaičio Donaro barzdos spalvai atminti.

Afrikos juodukai tiki, kad kiaušinis gali panaikinti kitų vylingus žvilgsnius ir išsklaidyti burtus. Todėl jaunavedė pirmą kartą atjojusi mulu į savo vyro namus, sudaužo kiaušinį tarp mulo ausų.

Europoje kiaušinių marginimo paprotys jau minimas tryliktame šimtmetyje.

Lietuvoje margučiai, atrodo, bus atsiradę šešioliktame šimtmetyje. Lietuviški margučiai ypatingai gražūs ir originalūs. Jie visiškai skiriasi savo ornamentais nuo visų kitų tautų margučių.

VELYKŲ VARPAI

Petras Valčiūnas

Vėlykų varpai ir pavasario saulė.
Džiaugsmu suskambėjo, viltim sumirgėjo...
Kur dėtis, kuo gintis, gražusis pasauli,
Nuo skausmo nuo kraujo, nuo laisvės vergėjo?

Vėlykų varpai nenurimsta prabėlę.
Jie šaukia, kad teisė neteisę pamynė...
Bet šiandien kuo gydyti žaizdą sau giliai?
Kam kardas, kaip širdį, mums pjausto tėvynę?

Vėlykų varpai ir pavasario saulė
Mums skelbia, kad Kristus iš mirusių kėlės...
O mes dar gyvi ir ryžtingi, pasauli,
Ir skriaust nebeleisim brangios Lietuvėlės!

REDAKTORIUS PRAŠO VISUS ĮSIDĖMĘTI,
kad "Tėviškėlė" laiškus rašyti ir uždavinių
sprendimus siųsti reikia ne į Clevelandą, bet į
Chicago, antrame puslapyje nurodytu adresu.
Kitaip laiškas pavėluoja aplink bekeliandami.

Kai ateis vasarėlė

PR. IMSRYS

Ateis vasarėlė kaitrioji,
vėl saulė šypsosis smagiai.
Darže, sode, pievoj žaliojoj
skrajos margasparniai drugiai.

Skrajos margasparniai drugeliai,
žiogeliai linksmi vėl straksės
Raiboji griežlė vasarojūj
vaikams prikrės puodus varškės.

Lomoj gale lauko po žolę
garnys ilgakojis braidys;
o miežiuose galvą iškėles,
dairysis tarp vištų gaidys.

Dairysis gaidys raudonbarzdis
ir varpas atsargiai pešios.
Būrėliai mažų mėlynakių
gimtaisiais takeliais bėgios.

ŽEMĖLAPIS

P. SURVILA

Jonelis jau treči metai lankė mokyklą. Grįžęs namo kasdien jis papasakodavo mamai ką naujo išmoko ir sužinojo mokykloje. Štai ir šiandien, vos peržengęs slenkstį, Jonelis šaukia.

— Mama, mama, šiandien aš mokytoją pamokiau.

Mama taip ir atsisėdo su lėkste rankoje.

— Vaikeli, kaip tu galėjai taip padaryti? Juk taip negalima.

Mama tiesiog nerado žodžių, kaip išbarti Jonelį.

— Kiek aš tave mokau, kad reikia būti mandagiam ir niekad nepamokyti suaugusių žmonių. Jie už tave daug daugiau žino.

— Bet mama, mokytoja visai nesupyko. Ji dar mane pagyrė.

— Ar tikrai? Papasakok, kaip ten buvo.

Reikalas buvo tiek svarbus, kad mama atidėjo visus darbus į šalį ir atsisėdo išklausti Jonelio pasakojimo.

— Buvo taip. Mokytoja atnešė į klasę didelį žemėlapi. Žinai, tai didelis paveikslas, kuriame visokios šalys, kaip blynai, išklotos ir įvairiais dažais nudažytos.

— Žinau, žinau, kad tai žemėlapis. Bet kaip ten toliau buvo?

— Taigi, mokytoja atnešė žemėlapi ir rodė vaikams įvairias pasaulio šalis. Parodė Vokietiją, paskui Prancūziją. Paskui rodo Rusiją. Rodo ir veda aplink sienas su lazdele. O ta Rusija didelė. Tik žiūriu, kad mokytoja ėmė ir suklydo. Ėmė ir apvedė kartu ir Lietuvą. Tai aš pakėliau ranką ir sakau: "Atsiprašau, bet jūs Lietuvos neparodėte". Žinai, mama, mokytoja amerikietė

tai iš kur jai žinoti? Tai ji pažiūrėjo į žemėlapi ir sako: "Tikrai čia yra pažymėta tokiais mažais taškeliais. Aš nei nepastebėjau". Ir ji parodė atskirai Lietuvą ir paklausė manęs iš kur aš žinau, kad čia Lietuva. Aš jai pasakiau, kad man tėvelis parodė.

— Ar ji tikrai nesupyko? Ar tu tikrai gražiai, mandagiai paklausei?

— Taip mama. Ji tikrai nesupyko. Kitą pamoką atėjusi ji dar pasakė, kad Lietuva dabar okupuota bolševikų ir kad ji greit bus laisva, nes ir Amerika ir visas pasaulis nori, kad Lietuva būtų laisva.

Po pietų Jonelis tuoju sėdo prie stalo ir paėmęs didelį popierio lapą ėmė atsidėjęs braižyti. Mama, eidama pro šalį žvilgtelėjo, ką jis taip uoliai piešia ir pamatė didelį žėnėlapį, kuriame labai stora linija aiškiai buvo pažymėta Lietuvos siena.

— Mama, — pasakė Jonelis, — kad būtų dar aiškiau, kad čia tikrai Lietuva, aš nupaišysiu Lietuvos vėliavą.

Ir Jonelis nupiešė didelę Lietuvos vėliavą, įsmeigtą toje vietoje, kur taškeliu buvo pažymėtas Vilniaus miestas.

— Mama, kai aš užaugsiu, tai tikrą vėliavą iškelsiu Lietuvoje.

— Taip, taip, tu tai tikrai padarysi, — pasakė mama ir jos susimąsčiusiu veidu nuskrido lengva šypsena. Ji turbūt savo mintyse matė savo sūnų su lietuviška vėliava Lietuvos žemėje.

Jūratė ir Kastytis

(Tęsinys iš praėjusio Tėviškėlės Nr.

"Gintaras ir dramblys")

Gintaras yra iš sakų, arba sakai iš tam tikrų juosų rūšių, kurie prieš daugelį amžių augo ten, kur dabar banguoja Baltija. Kai ten užplūdo vanduo, milžinai medžiai supuvo, bet jų sakai ne tik nesunyko, bet smėlyje ir sūriame vandenyje dar sukietėjo. Juos tik ugnis gali sudeginti arba chemikalai sunaikinti. Baltijos jūra, ypač po audros, daug gintaro į Lietuvos krantą išplauna. Taip pat gintarą kasą ir iš žemės.

Lietuviai jau iš seno gintarą naudojo papuošalams. Net ir garsioji Birutė gintaro karolius dėvėjo — lietuviai sukūrė ir gražų padavimą — legendą apie tą "Lietuvos auksą". Iš tos legendos kilę ir du lietuviški vardai — Jūratė ir Kastytis. Štai ta legenda:

Baltijos dievaitė Jūratė įsiziūrėjo į jūros žvejų, jauną Kastytį. Jį pamilo ir parsivedė į savo gintaro rūmus Baltijos dugne. Tas labai užrūstino dievą Perkūną, kam ji palaiko santykius su žemišku žmogum. Ir Perkūnas paleido savo žaibus ir Jūratės rūmus sudaužė į trupinius. Tuos gintaro rūmų gabalus vanduo dabar į krantą išplauna.

PASAKYK, MAMYTE

ZIG. GAVELIS

Pasakyk, brangi mamyte,

Kur dienei bėga?

Ar jas galima pavyti,

Kai saulutė miega?

Į kur eina mūsų metai,

Kodėl jie negrįžta?

Kodėl medžiai lapus meta

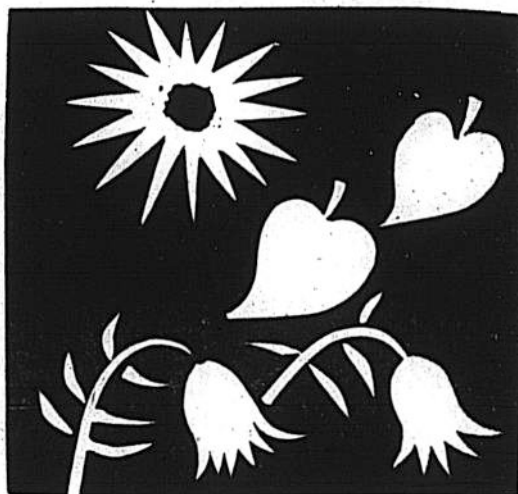
Ir gėlelės vysta?

Ar šviesi dangaus žvaigždutė

Tai saulutės vaikas?

Kad ji žiba lyg žvakutė,

Bet ant ko ji laikos?

Lėlių pasaulis

Gyveno kartą lietuviški tautiniai drabužiai. Jie nuėjo pas lėlytę, kuri gyveno mažoje trobelėje miške. Lėlytė žiūri, kas čia tokie gražūs atėjo, kad net atsižiūrėti negali. Ji tik čiupt, pagavo tautinius drabužius ir apsilvilk. Pasipuošusi iškeliavo į miestą. Ėjo, ėjo ir paklydo. Beklaidžiodama ji sutiko juodą policininką, kuris jai ir sako:

— Neliūdėk, mažyte. Tik pasakyk, kur tu gyveni ir aš tave parvesiu namo.

— Aš nežinau. Kažkur aname mieste, — atsakė lėlytė.

— Tai gerai, kad bent tiek žinai. Duok ranką ir keliaukime į tą miestą, kur sakai. Gal rasime tavo namus.

Ėjo, ėjo kol priėjo vieną namą. Klausia vienos lėlės, kitos, bet visos sako, kad tai ne jų duktė. Lėlytė ir sako:

— Gal aš geriau nusiimsiu savo karoliukus. Gal tada tos mergytės mane pažins ir pasakys kur man keliauti.

Kai tik lėlytė nusiėmė karoliukus, jie tuojau ir pabėgo. Ėina lėlytė su juodu policininku ir klausia lėlių.

— Ar nežinot kur šita mergaitė gyvena?

Tos atsako nežinančios. Tada lėlytė sako policininkui.

— Aš nusiimsiu vainiką, gal jos tada mane pažins?

Lėlytė nusiėmė vainiką, o jis tik palapt, palapt ir nukeliavo savo keliais. O lėlytė su policininku eina toliau. Ėjo, ėjo ir pavargo. O čia ir sutemo. Atsigulė miške ir užmigo. Artinasi dvylikta valanda. Kažkur už medžio — ū ū ū ū ū! Lėlytė pašoko nusigandusi ir pamatė vilką. Tuoj pažadino policininką ir sako:

— Ar turi šautuvą? Žiūrėk, artinasi dvylikta valanda ir ateina visokie žvėrys.

— Turiu, — atsakė policininkas.

Policininkas tik puft!, vilką, mešką, liūtą tigrą ir kitus žveris.

Neilgai trukus išaušo. Ėina jie toliau ir sutinka vieną lėlę.

— Ar nežinai, kur šita mergytė gyvena? — klausia policininkas lėlės.

— Ne nežinau. Aš tokios gražios dar nemačiau. Kaži kaip ji atrodytų jei nusi-

vilkų šituos drabužius ir apsivilktų šią paprastą suknelę?

Lelytė persirengė ir tada visi ją pažino ir parodė jos namus.

O tautiniai drabužiai galvoja kur toliau keliauti. Ir nutarė eiti kur akys ves, kur kojos neš. Keliavo; keliavo ir priėjo vieną šalį. Tokią gražią, su daugybe upių, ežerų, miškų. Tautiniai drabužiai labai apsidžiaugė pasiekę šią šalį. O ta šalis buvo Lietuva.

Eina tautiniai drabužiai per Lietuvą ir sutinka mergytę. O ta mergytė buvo neturtingų tėvų duktė ir buvo apsivilkusi pilkais

drabužėliais. Ji net nušvito pamačiusi tautinius drabužius. Tautiniai drabužiai ir sako:

— Mažyte, tu neturi kuo pasipuošti. Aš tau padėsiu. Imk tą švilpuką ir kai tik norėsi pasipuošti, švilpterėk ir aš tuojau pribūsiu.

Nuo to laiko, kai tik mergytė norėdavo pasipuošti ji švilpterėdavo švilpuku ir tuojau atsirasdavo gražūs tautiniai drabužiai.

Danutė Gimbutaitė 8 metų, IV skyr.
mok., gyv. Bostone

Apie skraidymą

Šiandien pasiskaitęs laikraščiuose apie pasiektus naujus rekordus lėktuvais žmogus jau nesistebi. Dar taip neseniai lėktuvas buvo didelė naujiena, o šiandien jau daugelis patys yra skridę lėktuvais.

Kaip pakilti į orą žmogus ėmė galvoti jau labai seniai. Apie skraidymą jau buvo kalbama tais laikais, kada apie mechaniką nei motorus nieko nežinota. Žmogus matė paukščius lengvai skraidant ir jiems pavydėjo.

Net lietuviškose senosiose liaudies dainose yra daug kur kalbama apie skraidymą. "Oi skrisiu, skrisiu motutės dvaran, nusileisiu žaliojon vyšnelėn."

Netrūksta ir įvairių legendų apie skraidymą. Viena seniausių legendų apie skraidymą ateina iš Graikijos. Tai istorija apie Dedalą ir jo sūnų Ikarą.

Dedalas su savo sūnum Ikaru pateko į karaliaus Minoso nelaisvę. Norėdami pabėgti iš nelaisvės jie pasidirbo sparnus iš paukščių plunksnų, kurias prisilipdė su vaš-

ku prie savo kūno. Skrendant per Egėjaus jūrą tėvas patarė sūnui laikytis žemai. Bet Ikaras nepaklausė savo tėvo ir pakilo labai aukštai, arti saulės. Saulės spinduliai sutirpdė vašką, kuriuo buvo prilipdytos plunksnos ir Ikaras įkrito į jūrą.

Kiniečiai taip pat turi legendų apie vienarankius kalnų gyventojus, kurie skraidančiais vežimais sugebėdavo nukeliauti ilgąs keliones.

Randam taip pat pasakojimą, kad graikų matematikas Architas buvo padaręs medinį karvelį, kuris galėjo skristi. Koku būdu šis karvelis skraidė, žinių nėra likę. Tas įvykis prieš 2400 metų.

Taip pat istorija mini vieną arabą, kuris Andalūzijoje mėgino skristi su dirbtiniais sparnais, bet užsimušė. Tai įvyko 875 m.

1507 m. Šotlandijos karaliui Jokubui IV prireikė siųsti pasiuntinį į Prancūziją. Šį žygį pasisiūlė atlikti kažkoks gudruolis Dzon Dominijano, kuris manė tą padaryti oro keliu. Jis pasidirbo sau sparnus iš

L ir M raide žodžių lietuvių kalboje yra labai daug.

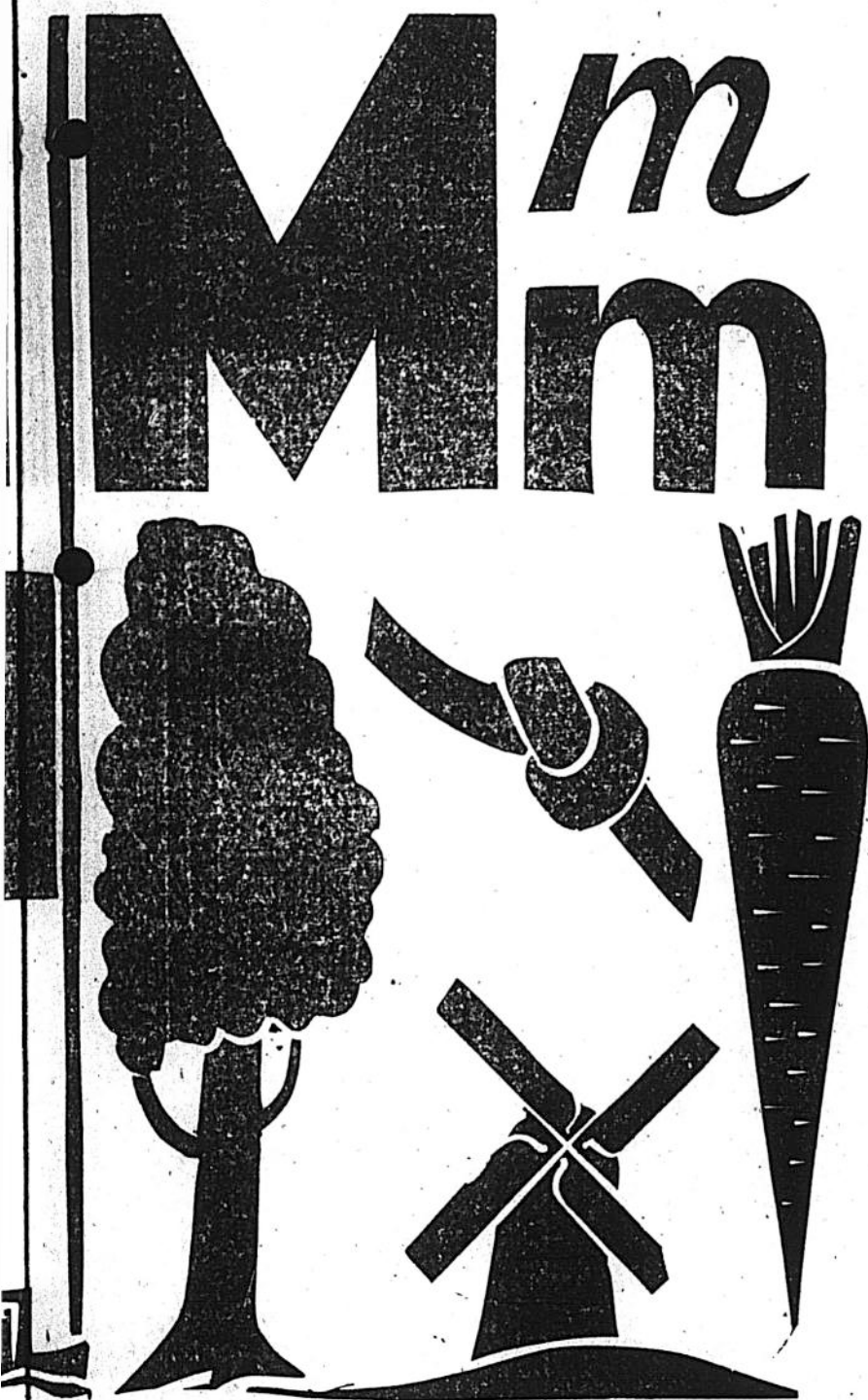
L ir M raide žodžių lietuvių kalboje yra labai daug.

L raidē nevienodai tariama:
vienur ji minkštai, kitur kietai
tariama.

M raidė tariama balsingai. Ir anglų ir vokiečių kalbose ji panašiai tariama, kaip ir lietuvių kalboje.

Čia matome piešinyje: lapas, langas, lova. M raidė matome: medis, mazgas morka, mālūnas.

Pabandykime panašiai rasti žodžių, kurie prasidėda raidėmis L ir M.

BRANGUS ŠUO

Vyras susitikęs mažą berniuką, vediną šunį paklausė:

— Gal parduodi šį šunį?

— Taip, parduodu.

— O kiek tu už jį nori?

— Aš noriu dešimt tūkstančių dolerių.

— Tiek daug? — nusistebėjo vyras.

Kitą kartą jis vėl sutiko tą patį berniuką, bet šiuo kartu be šunies.

— Kur gi tavo šunelis? Gal tu jį pardavei?

— Taip aš jį pardaviau.

— Ar tu gavai tiek kiek reikalavai?

— Taip. Aš išmainiau į dvi kates po penkis tūkstančius dolerių.

PATARLĖS

Toki kashį kashk, koki apžioji.
Iš miego šiupinio neišvirsi.

Kas ars — nepavargs, kas vogs — nepralobs.

Būk girtinas, bet nesigirk.
Nekashk duobes kitam, pats įkrisi.

Tušti indai garsiai skamba.
Daug rankų didžią naštą pakelia.

Visur duona su pluta.
Nesidžiauk giriamas, neverk baramas.

Svetimu protu netoli tenujosi.
Tinginiui visuomet šventa.
Negirk pradžios be pabaigos.
Kas daug žada, tas mažai duoda.

Svetimi dūmai akis graužia.
Šaukštu upės neišsemsi.

Papildymas

Pereitame "Tėviškėlės" numeryje, 75 psl. tilpusio straipsnio "Graborių maldaknygė" autorius yra Vytautas Bajoras, gyv. Chicagoje, Ill.

ALDUTĖS KNYGA

"Tėviškėlėje" buvo patalpintas apsakymėlis be pabaigos. Skaitytojai buvo kviečiami šį apsakymėlį pabaigti. Ir už tai buvo paskirta dovanų. Redakcija gavo visą pluoštą rašinėlių. Komisija perskaičiusi atsiųstus rašinėlius nutarė pirmąją dovaną, lietuviškų knygų \$10.00 vertės skirti Palmirai Petrauskaitei (Waukegan, Ill.) 11 m. amž., antrą dovaną, lietuviškų knygų \$5.00 paskirti Algimantui Abramikui 13 m. amž. (Springfield, Ill.), trečią dovaną — Daivai Mongirdaitei, 8 skyr. mok. (Cambridge, Mass.). Dovanos bus tuojau išsiųstos.

Taip pat gražius rašinėlius atsiuntė Romualdas Liaudanskis (Detroit, Mich.), Ina Mackevičiūtė (Chicago, Ill.), Marytė Lekniūtė (Detroit, Mich.); Arvydas Bagdanskis (Brooklyn, N. Y.) ir kiti.

Įdomu pažymėti, kad pirmąją dovaną laimėjusi Palmira Petrauskaitė savo gimtadienį šventė kaip tik tą dieną, kada buvo paskirta dovana (kovo 12 d.). Tai paaiškėjo paskirsčius dovanas.

Visiems dalyvavusiems šiame konkurse "Tėviškėlės" redaktorius nuoširdžiai dėkoja ir siūnia atminimui knygelę "Mano Tėvynė".

Štai taip prasidėjo ALDUTĖS KNYGA

Suskambėjo skambutis. Pamoka pasibaigė. Visi vaikai išbėgo į kiemą. Vieni bėgiojo, kiti mėtė sviedinį. O Vytukas atsisėdęs ant žolės pasienyje žiūrėjo paveiksluotą knygelę.

Aldutė praėdama pastebėjo, kad Vytukas labai atidžiai žiūrinėja paveikslėlius. Ji priejo prie Vytuko ir pasakė.

— Parodyk ir man, ką čia žiūrinėji — ir atsisėdo greta ant žolės.

Tai buvo nedidelė knygelė pilna spalvotų paveikslėlių. Čia buvo nupiešti žmonės su šautuvais, revolveriais begaudą vienas kitą. Vienur buvo nupieštas negyvas žmogus su peiliu krūtinėje. Aldutei net baisu pasidarė, bežiūrint į tuos paveikslėlius ir ji pasakė:

— Vytuk, tavo knygelė labai baisi. Aš turiu daug gražesnę ir įdomesnę knygelę. Nori pamatyti?

— Parodyk.

Aldutė tuojau nubėgo į mokyklą ir greit grįžo su knygele rankose.

— Štai pažiūrėk kokių čia gražių eilėraščių yra.

Vytukas paėmė knygelę į rankas, pavartė.

— Visai neįdomu. Eilėraščiai.

Ir jis atgalia ranka numetė knygelę ant žemės.

Aldutė...

O taip ją baigė Palmira Petrauskaitė.

Aldutė nesupykė: pasilenkė, pasiėmė knygą ir susimąstius nuėjo į klasę. Ji niekaip negalėjo suprasti, kodėl Vytukui tokia graži knyga nepatinka.

Po vakarienės mama Aldutei padavė naują knygą. Ji ją peržiūrėjus paklausė: — Mamytė, ar visiems berniukams patinka tos baisios knygos? Kodėl tu taip manai, Aldute — paklausė mama. Visi geri berniukai ir mergaitės skaito tik gražias knygas, iš kur jie sužino daug gražių pasakų ir atsitikimų. O vaikai, kurie skaito blogas knygas ir užaugę būna blogi, jų niekas nemylė. — Bet, mamytė, šiandien mokykloje aš mačiau Vytuką vartant tokią baisią knygą. Ten mačiau žmogų perdurtą peiliu. Oi, kaip baisu. O kai aš jam parodžiau savo gražią eilėraščių knygelę, tai jis pasakė, kad visai neįdomi ir numetė ant žemės. Tai ar ir Vytukas užaugęs bus blogas? Ar jo niekas nemylės? Man jo labai gaila. — Ne, Aldute, aš manau, kad jis neturėtų būti blogas. Tu jam parodyk daugiau knygų, nė vien eilėraščių, bet ir pasakų, gal pasakos jam geriau patiks.

Kitą dieną Aldutė nusinešė į mokyklą knygutę "Vaikų vestuvės" ir sutikus Vytuką jam parodė. Vytukas paėmė knygutę pavartė, bet šį kartą nemetė ant žemės. Iš jo veido matėsi, kad toji paveiksluota knygutė jam patinka. Bet mokykloje nebuvo laiko skaityti. Jis paprašė Aldutę, kad duotų parnešti namo. Aldutė davė. Ji net ap-

sidžiaugė, kad Vytukas nori skaityti.

Rytojaus dieną Vytukas gražino knygutę ir nedrąsiai paprašė daugiau tokių atnešti. Bet tą dieną po pamokų Aldutė parsivedė Vytuką pas save į namus. Ji atidarė savo knygų spintelę ir leido Vytukui pasirinkti.

Vytukas net išsiziojęs žiūrinėjo knygas, paveikslėlius, sklaidė lapus...

— Aldute, ar tos knygos visos tavo?

— Taip, Vytuk, visos mano, man tėveliai nupirko, ir aš jas vis skaitau ir skaitau, net po kelis kartus.

Ir nežino Vytukas kurią išsirinkti. Visos įdomios, gražios. Nors ir neškis visą spintą užsivertęs ant pečių. Čia "Lapės pasaka", "Brolių jieskotoja", "Kelionė į Lietuvą..." ir dar ir dar. Vytukui net veideliai paraudonavo iš džiaugsmo. Vėl verčia knygutę po knygutės: "Riestaūsis sūnus", "Tėvelių pasakos", "Knyga apie karalius ir žmones", "Gyvulių draugas", "Ganyklų vaikai", "Lietuvos keliu", "Sugrįžimas" "Šiaudinėj pastogėj", "Tautosakos skaitymai".

Vytukui gėda atsiminus, kad skaitė tokias blogas knygas, kai tuo tarpu yra tokių gražių lietuviškų knygutėlių.

— Aldute, ar tu nepyksti, kad aš numėčiau tavo knygutę ant žemės aną dieną. Nepyk... Aš daugiau taip nepadarysiu. Aš dabar tik tavo knygas skaitysiu. Ir pamatysi — visas perskaitysiu. Ir aš savo tė-

velius prašysiu, kad man nupirktų panašių knygų.

— Tai gerai, Vytuk, tai gerai! Šokinėjo Aldutė. — Aš labai norėjau, kad tu nebeskaitytum tų knygų, kur paveikslėliuose mušasi, badosi peiliais.

Aldutės mamytė viską girdėjo ir matė, kaip Vytukas kalbėjo, kaip knygutes vartė ir džiaugėsi jomis.

Kai Vytukasėjo namo, jam širdelė tvaksėjo. Jis džiaugėsi, nes Aldutės mamytė padovanojo jam naują knygutę — "Tėvų pasakos".

Velykos svetur

VYTĖ NEMUNĖLIS

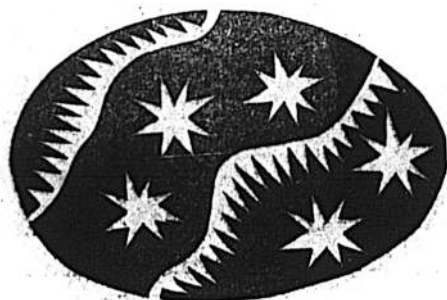
Mano tėviškėlė
Taip toli paliko,
Dieve, kiek sulauksiu
Dar svetur Velykų? ...

Žemė žydi laime,
Aleliuja gieda,
O man liūdna liūdna
Be žibutės žiedo.

O man taip negera,
O man taip nuobodu
Be tėvų namelių
Ir be vyšnių sodo.

O man ne Velykos,
Ne pavasarėlis
Be margų margučių
Ir be tėviškėlės.

(Iš knygos "Pietų vėjelis")

MARGUČIU RAŠTAI

Lietuviškų margučių raštai, kurios galite panaudoti marginant margučius

Margučių marginimas

Seniau Lietuvoje, kai dar nebuvo fabrikuose pagamintų specialių dažų, margučius dažydavo namie pasigamintais dažais. Tiems dažams pasigaminti naudodavo svogūnų lukštus, ažuolo žieves, geležies rudis ir kitas gamtoje randamas paprastas priemones.

Kiekvienoje Lietuvos vietovėje margučiai skirtingai buvo marginami ir specialistai gali pasakyti, žvilgtelėję į margutį, iš kurios Lietuvos vietos jis atkeliavo. Ar jis aukštatis, ar žemaitis ar suvalkietis.

Lietuvoje daugiausia buvo paplitę du margučių marginimo būdai, kurie buvo vadinami rašytiniu ir skustiniu. Jau iš vardų galima suprasti kokių būdu tai buvo daroma. Vieni jų buvo skutinėjami, kiti išrašomi.

Rašytiniai margučiai. Reikia ištirpinti vaško ir ant virto balto kiaušinio, su spilkute, karštu vašku išrašyti ornamentus.

Vaškas ant kiaušinio lukšto sukieta ir prilimpa. Tokiu būdu taškelių ir linijų pagalba galima sudaryti įvairius ornamentus. Mūsų senoliai ypatingai gražiai mokėjo ornamentuoti. Jie mokėdavo ornamentais paversti paukščiukus, grėbliukus, eglutes, gėles ir t.t. Paskui tokį vašku išrašytą kiaušinį reikia pamerkinti į dažus. Dažai nudažo baltą kiaušinio lukštą, o kur yra prilipęs vaškas, ten palieka balta. Vėliau nuimamas, pamerkus kiaušinį į šiltą vandenį, arba nuskutant vašką peiliuku.

Skustiniai kiaušiniai. Pirmiausia reikia nudažyti kiaušinius ir tik po to su aštraus peiliuko smaigaliu išskutinėjami ornamentai. Tokiu būdu Lietuvoje priskutinėdavo labai gražių margučių.

Na, tai pabandykite pamarginti lietuviškų margučių. Tam reikia turėti tik vaško, dažų, aštrų peiliuką ir truputį kantrybės.

Ivairenybės

Pajėgiausia mašina

Žmogus pagamina įvairių mašinų, kurios gali atlikti įvairius, kartais gana sudėtingus, darbus. Bet niekas dar nesugebėjo pagaminti tokios mašinos, kuri pralenktų žmogaus širdį. Žmogaus širdis pradeda plakti dar prieš gimimą ir plaka nesustodama per visą gyvenimą. Apskaičiuojama, kad širdies darbas per dieną yra lygus jėgai, kuri galėtų pakelti 500 svarų į 400 pėdų aukštį. Širdis dirba dieną ir naktį nė sekundei nesustodama.

Kiek yra spalvų

Pagrindinės spalvos yra trys; raudona, geltona ir mėlyna. Tačiau iš šių trijų spalvų galima sudaryti milijoną atspalvių. Paprastą žmogaus akis gali atskirti 150 atskirų atspalvių, o išlavinta akis gali atskirti 100,000.

Kiek yra pasaulyje žmonių

Šiandien pasaulyje gyvena daugiau kaip du šimtai tūkstančių milijonų žmonių. Kai kuriuose kraštuose žmonių gyvena labai tirštai. Tačiau, jeigu mes galėtumėm pagaminti dėžę pusės mylio pločio, ilgio ir aukščio, tai į šią dėžę sutilptų visi žmonės.

Brangiausias metalas

Brangiausias metalas pasaulyje yra radiumas. Per metus jo pagaminama tik viena uncija. Uncija radiumo kaštuoja 350 tūkstančių dolerių.

Kiek kaštuoja žmogus

Žmogaus vertė nėra išmatuojama jokiais pinigais, tačiau medžlagos, iš kurių sudarytas žmogaus kūnas, nėra daug vertos. Dvi trečiosios dalis žmogaus kūno sudaro vanduo. O jeigu žmogaus kūną paversti chemikalais, tai jie kainuos tik du dolerius.

UŽKEIKTAS KUNIGAİKŠTIS

PRIE GILUVOS IR MOTERTIES
UPELIU, NETOLI PILIAKALNO
STOVĖJO SENĄ TROBELĘ.

PADAVIMAS

TOJE TROBELĖJE GYVENO VYRAS
SU ŽMONA IR
MAŽAS BERNIUKAS.

2

3
KAI VAIKAS PAAUGO MOTINA
PASTEBĖJO, KAD VAIKAS PA-
SIĖMĖS PIENO IR DUONOS
KASDIEN KĄŽKUR DINGSTA

4
VIENĄ DIENĄ TĖVAS SLAPČIA
PASEKĖ KUR VAIKAS EINA.

5
VAIKAS PILIAKALNYJE
DENĖJO DIDELĮ ŽALTĮ

6
TĖVAS UŽMUŠĖ ŽALTĮ

7
NAKTĮ PASIRODĖ KUNIGAİKŠTIS

8
-AŠ BUVAU UŽKEIKTAS-PASAKĖ
JIS, - JEIGU NEBŪTUM MANĖS
UŽMUŠĖS, PO TRIJŲ DIENŲ
AŠ BŪČIAU ATVADAVĖS VISĄ
KRAŠTĄ.

PAGALVOK!

Uždavinys Nr. 16

Atsiuntė K. Gaidžiūnas

1	2				3	4
5						

Stačiai: 1. Vandenyje plaukia. 2. Kariuomenės dalis. 3. Televizijai reikalinga. 4. Mėnuo.

Gulsčiai: 1. Lėktuvo valdytojas. 5. Paukštis.

Uždav. vert. 3 taškais.

Uždavinys Nr. 17

Atsiuntė Algis Januškevičius

Skrido būrelis paukščių. Pakelyje rado medžius. Jei sutūptų po 2 paukščių, vienas medis liktų laisvas. Jei sutūptų po vieną paukštį į medį, tada liktų vienas paukštis. Kiek skrido paukščių ir kiek rado medžių?

Uždav. vert. 2 tašk.

Uždavinys Nr. 18

Atsiuntė Vitolis Budrevičius

Elektrinis traukinys važiuoja 35 mylias per valandą, o vėjas pučia 36 mylias per valandą ta pačia kryptimi. Kuria kryptimi eis dūmai?

Uždav. vert. 2 tašk.

Uždavinys Nr. 19

Atsiuntė Rūta Mockutė

1952 m. kovo mėn. 1 d. Algis šventė savo dešimtą gimtadienį, o jo tėvelis, dieną prieš tai, šventė devintą gimtadienį. Kada gimė Algis ir jo tėvelis?

Uždav. vert. 2 tašk.

Uždavinys Nr. 20

Atsiuntė Gediminas Senuta

Kare aš esu galingas.
Vieną raidę kai atimsi,
Būsiu daiktas reikalingas.
O jei tris raides pakeisi,
Visas upes tu pareisi.
Uždav. vert. 2 tašk.

Marytė Lekniūtė (Detroit) Vasario mėn. "Tėviškė" Nr. 56 psl. rašoma: "atsiųsti pabaigą iki vasario 30 d." Apie tai aš parašiau eilutes.

Skaitau aš "Tėviškėlę" mielą,
Gražiom mintim pripildau sielą.
Myliu aš šitą laikraštėlį,
Renku kiekvieną numerėlį
Bet štai didžiausia staigmena,
Vasario 30-ta bus diena.

ATSAKYMAI

Marytei Lekniutei. Smarki Tu mergaitė, Maryte. Pastabumas yra labai geras dalykas ir naudingas. Taip pat ir sueiliavai labai gražiai. Laukiu iš Tavo daugiau eilėraščių.

Visiems, kurie atsiuntė piešinių tarptautinei vaikų piešinių parodai.

Vaikų meno galerijos Philadelphijoje direktorius atsiuntė laišką, kuriame dėkoja visiems dalyvaujantiems parodoje. Jūsų piešiniai daug padės tautų susiartinimui per meną.

Uždavinių sprendėjai

Sprendimai gauti reikėjo iki kovo mėn. 14 d., 1952 m.

Po 26 taškus turi: A. Bagdanskis, V. Budrevičius, B. Butkus, J. K. Česonis, R. Gaidžiūnaitė, K. Gaidžiūnas, K. Leknius, M. Lekniūtė, R. Liaudanskis, R. Mockutė, V. Morkūnas, A. Motiejūnas, A. Nalivaika, V. Nalivaika, R. Nemickas, P. Petrauskaitė, V. Pranskietis, A. Sandarga, G. Senuta, V. Svalbonas, R. Židžiūnas, R. Žičkus. Po 22 taškus turi: V. Bajoras, A. Balčiūnas, A. Bitėnas, D. Blinstrubaitė, K. Bliudnikas, E. Čėsnaite, D. Ereminas, V. J. Janulevičiūtė, A. Januškevičius, K. Juškėnas, D. Kerulis, V. Lukaševičius, I. Mackevičiūtė, B. Nausėda, V. Palukaitis, G. Reikalaitė, K. Sabaliauskaitė, L. Smulkštys, N. Šukytė, A. Vaičiūgis, R. Slivinskaitė. Po 20 taškų turi: L. Kerulytė. Po 19 taškų turi: A. Antanaitis, R. Liaudanskis, D. Mongirdas, A. Paplėnaitė, S. Rimas. Po 17 taškų turi: V. Vjtkus. Po 16 taškų turi: J. Gailiūšytė, Po 15 taškų turi: B. Nemickas, J. Nemickas, K. Nemickas, G. Noakas. Po 13 taškų turi: Z. Numgaudaitė. Po 12 taškų turi: D. Valiukėnaitė. Po 10 taškų turi: E. A. Freeman, O. Valaitytė. Po 9 taškus turi: L. Bražėnaitė, V. G. Kazlauskai, R. Merkelytė, R. Svaba, I. Skardžiūtė. Po 6 taškus turi: G. Bilvaisas, G. Burkūnaitė, M. Gailiūnaitė, R. Kašubaitė, J. Kavaliauskaitė. Po 4 taškus turi: G. Griau-dė, D. Maurukaitė.